

Нове щомісячне опитування підприємств

Випуск 38. (06.2025)
Український бізнес під час війни

Виконавець проекту:

Громадська організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Автори звіту:

Оксана Кузяків, виконавча директорка ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», керівниця проекту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Євген Ангел, старший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Анастасія Гулік, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Дарія Шаповалова, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю ГО "Інститут економічних досліджень та політичних консультацій".

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ»,

01054 Київ, Україна, вул. Рейтарська 8/5-А,

тел.: +38(044) 278-63-42; +38 (044) 278-63-60; факс: +38(044) 278-63-36

institute@ier.kyiv.ua

www.ier.com.ua

[Facebook ІЕД](#)

[Facebook За чесну та прозору митницю](#)

[Телеграм-канал «Чесна митниця»](#)

ПРО НОВЕ ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ «УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ»

Шановні пані та панове, представляємо вашій увазі **тридцять восьмий випуск** щомісячного опитування керівників підприємств «Український бізнес під час війни».

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки та прогнозування економічних тенденцій на майбутнє ІЕД проводить щомісячне опитування підприємств із застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень (або Business Tendency Survey). Методологію BTS використовують у світі для оцінки економічної ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів – керівників підприємств та підприємців. Результатом кон'юнктурних досліджень є коротка, "стисла" картина економіки або окремого сектору, економічні тенденції в коротко- та середньостроковій перспективі та майбутні «поворотні» точки циклу економічної активності.

Щомісячне опитування підприємств «Український бізнес під час війни» складається з двох частин: регулярної та спеціальної. Регулярно респонденти дають відповіді на питання про зміну основних показників діяльності та короткострокові прогнози щодо майбутніх змін цих же показників. Мова йде про динаміку випуску (виробництво), реалізації (продажі), експорту, заборгованостей, цін, нових замовлень, зайнятості тощо. Оцінки та очікування щодо змін ділового клімату та фінансово-економічної ситуації на підприємстві в перспективі на пів року також у фокусі нашої уваги. У цій частині опитування використано методологію кон'юнктурних опитувань, гармонізовану відповідно до вимог Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys (BTS). Там, де можливо, ми будемо порівнювати дані з даними щоквартального опитування підприємств «Ділова думка», які проводяться з 1998 року. Спеціальна частина щомісячного опитування підприємств присвячена впливу війни на виробничу діяльність підприємств та експорт, оцінкам державної політики з підтримки бізнесу. У випуску використано галузевий вимір в аналізі даних.

Щомісячні тенденції презентовано в таких звітах, як цей. Щоквартальні тенденції будуть оприлюднюватися й надалі у звітах «Ділова думка: промисловість», які випускає ІЕД із липня 2002 року.

Щомісячне опитування підприємств «Український бізнес під час війни» було започатковано ІЕД на початку 2022 року як реакцію на виклики для економічного врядування, породжені повномасштабною війною росії проти України. Реалізація цієї ініціативи стала можливою завдяки змінам у плані реалізації проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансувався Європейським Союзом, співфінансувався МФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США), і відбувалась під егідою цього проєкту з травня 2022 року по грудень 2023 року. Із січня до квітня 2024 року дослідження відбувалося в рамках проєкту "Екстрена підтримка громадянського суспільства та ЗМІ у відповідь на війну в Україні", який реалізувався завдяки фінансовій підтримці Європейського Союзу. Від серпня 2024 року до лютого 2025 року публікація стала можливою завдяки підтримці Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в рамках спільної ініціативи «Європейське відродження України».

Ми вдячні аналітичній системі YouControl (<https://youcontrol.com.ua/>) за можливість використання даних для формування панельної вибірки.

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю ГО "Інститут економічних досліджень та політичних консультацій".

Зміст

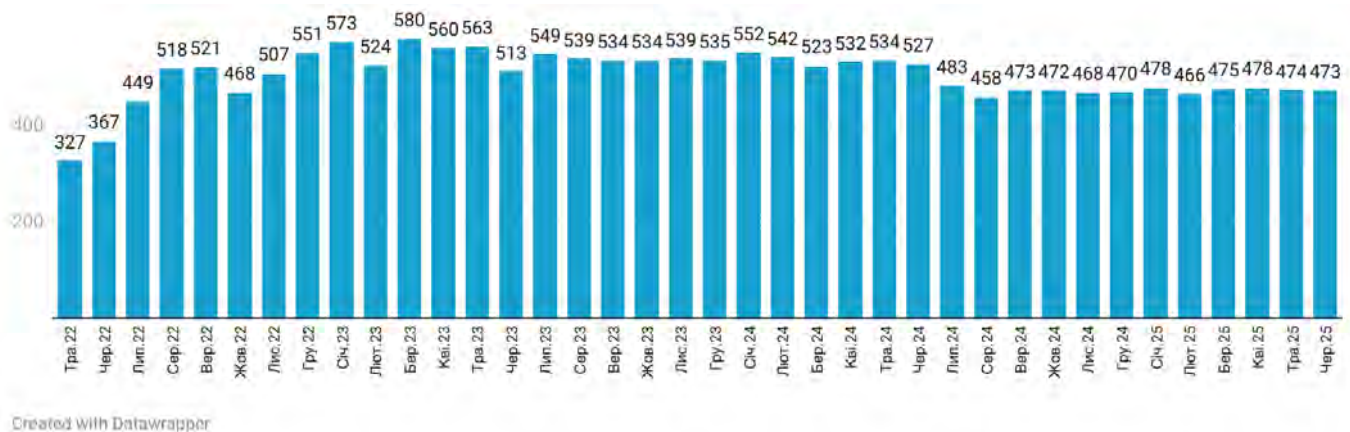
ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ, ЯКІ ДОПОМОЖУТЬ У ПРОЧИТАННІ ЦЬОГО ЗВІТУ	5
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ	7
ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА КОРОТКОСТРОКОВІ ОЧІКУВАННЯ	10
ІНДЕКС ВІДНОВЛЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ	10
ПОКАЗНИКИ ТА ОЧІКУВАННЯ В ПЕРСПЕКТИВІ НА ПІВ РОКУ	10
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	10
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	11
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ.....	12
НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ	12
Дворічні очікування	12
Піврічні очікування.....	13
Тримісячні очікування.....	14
ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА КОРОТКОСТРОКОВІ ОЧІКУВАННЯ	16
АГРЕГОВАНИЙ ПОКАЗНИК ПЕРСПЕКТИВ ПРОМИСЛОВOSTІ	16
ВИРОБНИЦТВО.....	16
Зміни щодо попереднього місяця	16
Очікування щодо змін виробництва.....	17
ПРОДАЖІ	17
Зміни щодо попереднього місяця	17
Очікувані зміни продажів	18
ЕКСПОРТ	18
Зміни щодо попереднього місяця	18
Очікувані зміни експорту.....	19
ЗАПАСИ СИРОВИНИ	19
Зміни щодо попереднього місяця	19
Очікувані зміни запасів сировини.....	20
ЗАПАСИ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	20
Зміни щодо попереднього місяця	20
Очікувані запаси готової продукції	21
НОВІ ЗАМОВЛЕННЯ.....	21
Зміни щодо попереднього місяця	21
Очікувані зміни нових замовлень	22
Забезпеченість замовленнями наперед	22
ЦІНИ НА СИРОВИНУ ТА МАТЕРІАЛИ	24
Зміни щодо попереднього місяця	24
Очікувані зміни цін на сировину та матеріали.....	24

ЦІНИ НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ (ВІДПУСКНІ ЦІНИ).....	25
Зміни щодо попереднього місяця	25
Очікувані зміни цін на готову продукцію	25
ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ	26
Зміни щодо попереднього місяця	26
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	26
КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ.....	27
Зміни щодо попереднього місяця	27
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	27
ПОДАТКОВА ЗАБОРГОВАНІСТЬ	28
Зміни щодо попереднього місяця	28
Очікувані зміни податкової заборгованості	28
КІЛЬКІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ.....	29
Зміни щодо попереднього місяця	29
Очікувані зміни кількості працівників	29
ПРАЦІВНИКИ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ	30
Зміни щодо попереднього місяця	30
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	30
КВАЛІФІКОВАНІ ТА НЕКВАЛІФІКОВАНІ ПРАЦІВНИКИ	31
Кваліфіковані працівники	31
Некваліфіковані працівники	32
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ	33
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА	33
Проблеми ведення бізнесу під час війни	33
Вплив війни на завантаження виробничих потужностей/обсяги виробництва	35
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ	37
ВПЛИВ ВИМКНЕНЬ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ.....	39
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА	41
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу	41
Бачення ролі держави для ведення бізнесу	42
МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ.....	44
ВИБІРКА.....	44
Додаток 1. Вибрані результати опитування в цифрах	45

ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ, ЯКІ ДОПОМОЖУТЬ У ПРОЧИТАННІ ЦЬОГО ЗВІТУ

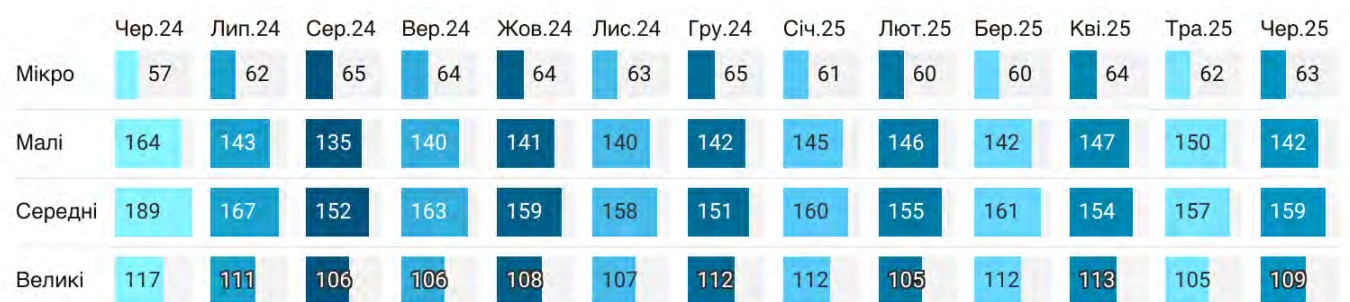
Кого ми опитуємо? У цьому опитуванні використано панельну вибірку, тобто ми опитуємо одні й ті ж суб'єкти підприємницької діяльності. Під час проведення тридцять восьмої хвили опитування отримано відповіді від 473-х респондентів.

Рис. 1. Кількість опитаних підприємств

Серед опитаних переважно промислові підприємства (87%), розташовані у 21-му із 27-ми регіонів України, зокрема у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській областях та в місті Києві. Серед опитаних представлено підприємства всіх розмірів за кількістю працівників.

Рис. 2. Кількість опитаних підприємств за розмірами

Як ми збираємо дані? Дані було зібрано за допомогою поєднання декількох методів збору даних: телефонне інтерв'ю представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми інтерв'юерами та, у невеликій кількості випадків, самостійне заповнення онлайн-форми представниками підприємств, які під час попереднього телефонного контакту висловили бажання самостійно внести дані до онлайн-форми.

Як обраховуються наші показники? Усі показники обраховуються за єдиною методологією. Для показників економічних тенденцій та очікувань ми зараховуємо відповіді як +1, якщо підприємство відповідає, що показник збільшився, 0 — якщо він не змінився і -1 — якщо зменшився. Наприклад, якщо зі ста респондентів двадцять вказали на зростання виробництва, п'ятдесят респондентів звітували про його скорочення, і тридцять зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, у яких зросло виробництво, є більшою (меншою).

ніж кількість тих, у яких виробництво скоротилось. Кожний індекс більший за +0,05 або менший за -0,05 є статистично значущим і відрізняється від нуля з імовірністю помилки 5%.

Як «читати» наші показники? Наші показники називаються «індексами», що є синонімом термінів «балансовий індекс», «балансовий показник». Усі індекси є різницею між частками респондентів, що звітували про зменшення, та тими, що звітували про збільшення показника. Чим більше значення індексу, тим більші темпи зростання показника, чим менше значення індексу, тим більші темпи падіння показника. Для більшості показників більше значення індексу означає позитивну тенденцію, винятком є показники заборгованостей, кількості працівників у вимушених відпустках та труднощі з пошуком персоналу. Тут усе навпаки: чим більше індекс, тим більші темпи зростання заборгованостей, збільшення кількості людей у вимушених відпустках чи труднощів (це погано), а чим менше індекс, тим більші темпи скорочення заборгованостей, зменшення кількості людей у вимушених відпустках чи труднощів (це добре).

Коли проводилось опитування? Польовий етап тридцять восьмої хвили тривав із 19 червня до 30 червня 2025 року. Керівники підприємств порівнювали результати роботи в червні 2025 року з травнем 2025 року, оцінювали стан того чи іншого показника на момент проведення опитування (червень 2025 року) та давали прогнози на наступні два – три чи шість місяців, залежно від питання. В окремих питаннях, де це було зазначено, результати роботи порівнювали з довоєнним часом (період до 24 лютого 2022 року) або з аналогічним періодом попереднього року. Опитувані давали прогнози на наступні три місяці роботи.

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

У червні 2025 року, попри стабільні позитивні очікування бізнесу, почала зростати невизначеність. Головні бар'єри — нестача кадрів, небезпека та інфляція. Довгострокові очікування бізнесу залишилися незмінними, водночас довгострокова невизначеність суттєво зросла. У перспективі на пів року невизначеність також зросла, водночас, очікування залишаються оптимістичними та без суттєвих змін. Темпи відновлення з року в рік дещо погіршилися. Виробничі показники підприємств покращилися після погіршення минулого місяця, водночас, очікування істотно не змінюються. Основними перешкодами для бізнесу залишаються брак робочої сили, безпека та зростання цін, хоча й зі змінами у відсотковому розподілі

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ

- ІНДЕКС ВІДНОВЛЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ в червні порівняно з травнем дещо погіршився та становить 0,09 (три місяці поспіль показник суттєво не змінювався та становив 0,12 у березні та 0,13 у квітні та травні).
- ІНДЕКС ПОТОЧНОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ зменшується вже два місяці поспіль, у червні він зменшився з 0,04 до нуля.
- Водночас, очікування підприємств щодо змін фінансово-економічної ситуації в піврічній перспективі оптимістичні та навіть дещо покращилися, хоча й несуттєво; ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ становить 0,25 (був 0,23).
- Значення ІНДЕКСУ ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА також зберігає тенденцію до погіршення, у червні порівняно з травнем показник зменшився з нуля до -0,02, змінивши знак на від'ємний.
- Очікування щодо змін загальноекономічного середовища через пів року покращилися, ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА збільшився з 0,21 до 0,27.
- Дворічні очікування щодо перспектив розширення ділової активності залишилися незмінними після погіршення минулого місяця. ІНДЕКС ОЧІКУВАНОЇ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ в червні становить 0,10, як і в травні.
- Рівень невизначеності в довгостроковій та середньостроковій перспективі збільшився, водночас, невизначеність у короткостроковій перспективі істотно не змінюється для більшості виробничих показників.

ВИРОБНИЦТВО

- У червні 2025 року темпи скорочення обсягів виробництва сповільнились: ІНДЕКС ЗМІН У ВИРОБНИЦТВІ збільшився з 0,12 до 0,17.
- Водночас, очікування на наступні три місяці все ще залишаються оптимістичними та істотно не змінюються. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА становить 0,39 (було 0,41).
- Значення АГРЕГОВАНОГО ПОКАЗНИКА ПЕРСПЕКТИВ ПРОМИСЛОВОСТІ чотири місяці поспіль суттєво не змінюється, у червні показник становить 0,12 (був 0,11 у травні).

ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

- Темпи зростання обсягів продажів прискорилися, значення ІНДЕКСУ ЗМІН ПРОДАЖІВ У ЧЕРВНІ збільшилось із 0,16 до 0,19. Водночас значення ІНДЕКСУ ЗМІН НОВИХ ЗАМОВЛЕНЬ залишилось незмінним, показник становить 0,11, як і в травні.
- Водночас, очікування підприємств щодо зростання попиту та нових замовлень залишаються оптимістичними, показники змінилися лише незначним чином. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ПРОДАЖІВ становить 0,38 (було 0,40), значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН НОВИХ ЗАМОВЛЕНЬ становить 0,33, як і за попередній період.

ЦІНИ

- У травні темпи зростання цін уповільнились, водночас на наступні три місяці очікується зростання цін. ІНДЕКС ЗМІН ЦІН НА СИРОВИНУ ТА МАТЕРІАЛИ зменшився з 0,31 до 0,27. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЦІН НА СИРОВИНУ ТА МАТЕРІАЛИ збільшився, із 0,39 до 0,43.
- ІНДЕКС ЗМІН ЦІН НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ зменшився з 0,36 до 0,31. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЦІН НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ суттєво не змінився та становить 0,42 (був 0,41).

ЗАБОРГОВАНOSTІ

- У червні порівняно з травнем показники щодо накопичення дебіторської заборгованості зросли, а показники накопичення кредиторської та податкової заборгованості істотно не змінились. Показник дебіторської заборгованості збільшився з 0,09 до -0,05, показник кредиторської заборгованості не змінився та становить -0,13, як і минулого місяця. Показник податкової заборгованості несуттєво зменшився, із -0,12 до -0,15.
- У тримісячній перспективі очікується зменшення накопичень дебіторської та податкової заборгованості, а очікування щодо накопичень кредиторської заборгованості залишились незмінними. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ зменшився із -0,08 до -0,12. Показник очікувань для кредиторської заборгованості становить -0,14, як і минулого місяця. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ПОДАТКОВОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ зменшився з -0,16 до -0,19.

ЗАЙНЯТІСТЬ

- ІНДЕКС ЗМІН ЗАЙНЯТОСТІ залишився незмінним та становить -0,02, як і в травні.
- ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАЙНЯТОСТІ дещо покращився, збільшившись із 0,09 до 0,13, очікується незначне зростання кількості працівників.
- ІНДЕКС ЗМІН КІЬКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ не змінюється вже кілька місяців поспіль: у червні показник становить 0,02 (чотири місяці поспіль був 0,03). На наступні три місяці керівники підприємств не очікують значних змін у кількості таких працівників, а ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН становить 0,05 (був 0,06).
- У травні труднощі в пошуку працівників відповідної кваліфікації істотно не змінились. ІНДЕКС ТРУДНОЩІВ У ПОШУКУ КВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ несуттєво збільшився, із 0,48 до 0,50. ІНДЕКС ТРУДНОЩІВ У ПОШУКУ НЕКВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ незначним чином зменшився, із 0,34 до 0,31.

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ЗАМОВЛЕННЯМИ

- У червні 2025 року середній термін забезпеченості новими замовленнями для опитаних підприємств змінився порівняно з попереднім місяцем. Він склав у середньому 4,7 місяця.
- Частка підприємств із замовленнями наперед на рік та більше складає 12%. Водночас частка підприємств, які мають замовлення не більше ніж на 2 місяці, склала 42%.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

- У червні 2025 року найгострішою перешкодою для бізнесу, викликаною повномасштабним російським вторгненням, знову став брак робочої сили внаслідок призову або виїзду співробітників - 58%.
- Друге місце в рейтингу перешкод для бізнесу, викликаних повномасштабною війною, зайняла безпека праці – 53%.
- Проблема зростання цін на сировину та матеріали зайняла 3-тє місце та становить – 47%.

ЗАВАНТАЖЕНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ У ПЕРІОД ВІЙНИ

- У червні 2025 року сумарна частка підприємств, які працюють на майже на повну та повну потужність, становила 63%, що є одним із найвищих показників за всі хвилі опитування (у попередньому місяці була найвища – 64%).
- Майже кожне п'яте (18%) підприємство працювало менше ніж на половину потужності або не працювало порівняно з довоєнним часом.
- У червні 2025 року незначною мірою знизився рівень завантаження виробничих потужностей усіх типів підприємств за розміром, окрім середніх. Частка мікропідприємств, які працювали на майже повну та повну потужність, зменшилася з 34% у травні до 32% у червні, частка малих зменшилася від 59% до 57%, а великих – із 70% до 69%.
- Найнижчий рівень завантаження виробничих потужностей залишається в металургії та металообробці (37% у червні працювали на високому рівні завантаження), а найвищий рівень – у харчовій промисловості (76%).

ВПЛИВ ВИМКНЕНЬ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ

- У травні 2025 року 13% бізнесів тимчасово призупиняли роботу через вимкнення електроенергії (15% у квітні).
- 11% підприємств зупиняли роботу лише на 1 - 10% робочого часу.
- У травні 2025 року через вимкнення електроенергії підприємства втратили 4% загального робочого часу. Це на рівні попереднього місяця (4%).
- У травні 2025 року залишаються майже однаковими втрати підприємств різного розміру. Зокрема, у травні малі підприємства втратили в середньому 2% робочого часу, а мікро-, середні та великі – 4%.
- Серед галузей найбільші втрати часу має деревообробна промисловість (8% робочого часу).

ПІДПРИЄМСТВА-ЕКСПОРТЕРИ

- У червні 2025 року 59% опитаних повідомили про експорт до війни, продовження експорту під час війни або ж започаткування експорту під час війни вперше.
- Більшості бізнесу вдалося налагодити експорт в умовах війни. У червні 2025 року 84% опитаних вказали, що підприємства експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців.
- Частина бізнесу досі не може побороти виклики для експортної діяльності. Станом на червень 2025 року 14% підприємств експортували до початку війни, але не змогли відновити експорту впродовж останніх 12-ти місяців.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

- У червні частка позитивних оцінок політики уряду щодо підтримки бізнесу склала 4%.
- Частка нейтральних оцінок цієї політики збільшилась із 64% у травні до 65% у червні, частка негативних оцінок зменшилась до - 20%.
- Говорячи про роль держави (уряду) в Україні для ведення бізнесу, 46% називають її «регулятором», 25% – «перешкодою», а 9% – «партнером». «Ворогом» та «другом» її назвали 2% та 3% опитаних відповідно.
- 16% опитаних не змогли визначити роль держави в Україні для ведення бізнесу.

ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА КОРОТКОСТРОКОВІ ОЧІКУВАННЯ

ІНДЕКС ВІДНОВЛЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ

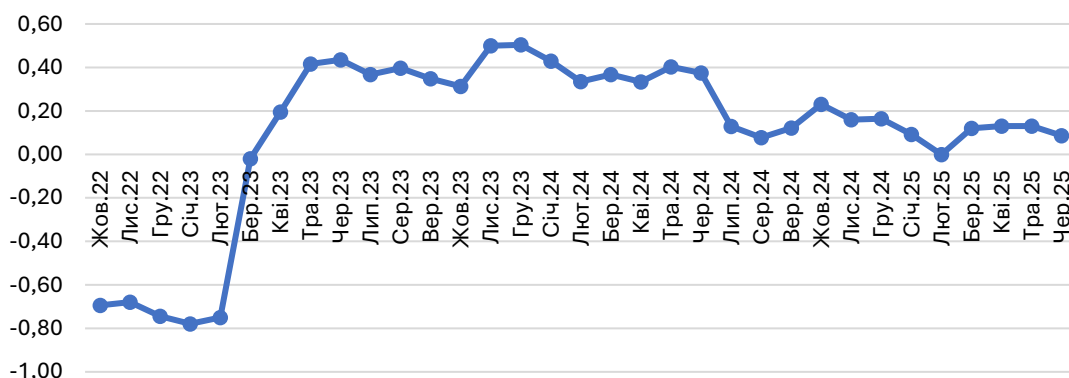
У червні 2025 року темпи відновлення ділової активності (з року в рік) дещо сповільнились. Значення ІНДЕКСУ ВІДНОВЛЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ (З РОКУ В РІК) зменшилось та становить 0,09 (два місяці поспіль було 0,13). Частка опитаних, які вказали на погіршення ситуації, збільшилась із 13,0% до 16,7%. Частка тих, у кого ситуація стала кращою ніж була рік тому, суттєво не змінилась та становить 25,2% (була 25,9%). Частка тих, хто вважає, що в порівнянні з минулим роком нічого не змінилось, зменшилась із 61,1% до 58,1%.

Розмір. Відновлення ділової активності суттєво залежить від розміру підприємства. Найкраще в порівнянні з минулим роком себе почувають великі підприємства, показник яких становить 0,30. Показник малих та середніх підприємств є суттєво нижчим та однаковим і становить -0,39. Найнижче та єдине від'ємне значення показника мають мікропідприємства (-0,39).

Region. У регіональному розподілі найвищий показник мають Черкаська та Закарпатська (по 1,00 для кожної) області. Найнижчими є показники Сумської (-0,58) та Одеської (-0,50) областей.

Галузь. У галузевому розрізі найвище значення індексу зафіксовано для хімічної (0,19) та деревообробної (0,17) промисловості. Найнижчий показник мають виробництво будівельних матеріалів (-0,10) та металообробка (-0,08), їхнє значення від'ємне.

Рис. 3. Індекс Відновлення Ділової Активності

ПОКАЗНИКИ ТА ОЧІКУВАННЯ В ПЕРСПЕКТИВІ НА ПІВ РОКУ

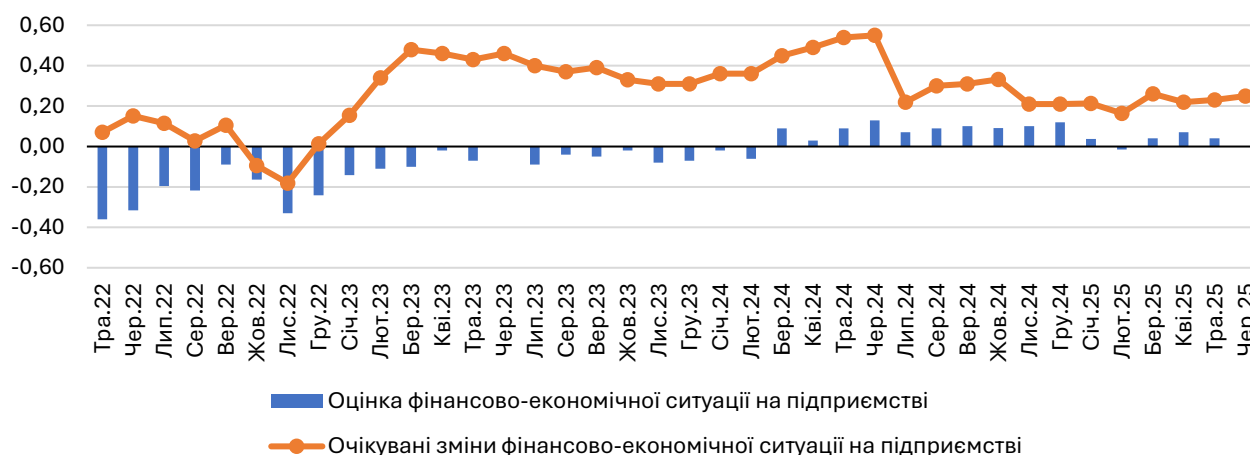
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Оцінки фінансово-економічної ситуації за пів року продовжують погіршуватись. ІНДЕКС ПОТОЧНОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ зменшився з 0,04 до нуля. Частка тих, хто позитивно оцінює фінансово-економічну ситуацію на підприємстві, зменшилась із 12,3% до 8,1%. Водночас, частка опитаних, що дають негативні оцінки, суттєво не змінилась та становить 12,7% (три місяці поспіль була 11,3%). Частка тих, хто вважає фінансово-економічну ситуацію на підприємстві задовільною, дещо зросла, із 76,4% до 79,1%.

Очікування на перспективу протягом шести місяців залишаються оптимістичними та навіть незначним чином покращились. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ дещо зросло, із 0,23 до 0,25. Частка «оптимістів» незначним чином збільшилась, із 29,5% до 31%, частка «песимістів» залишилась незмінною та, як і минулого місяця, становить 9,7%. Частка тих, хто не очікує жодних змін, суттєво не змінилась та становить 59,3% (була 60,8%).

Частка тих, хто не зміг дати прогноз на наступні пів року, збільшилась із 15,2% до 20,7%.

Рис. 4. Фінансово-економічна ситуація на підприємстві, індекси

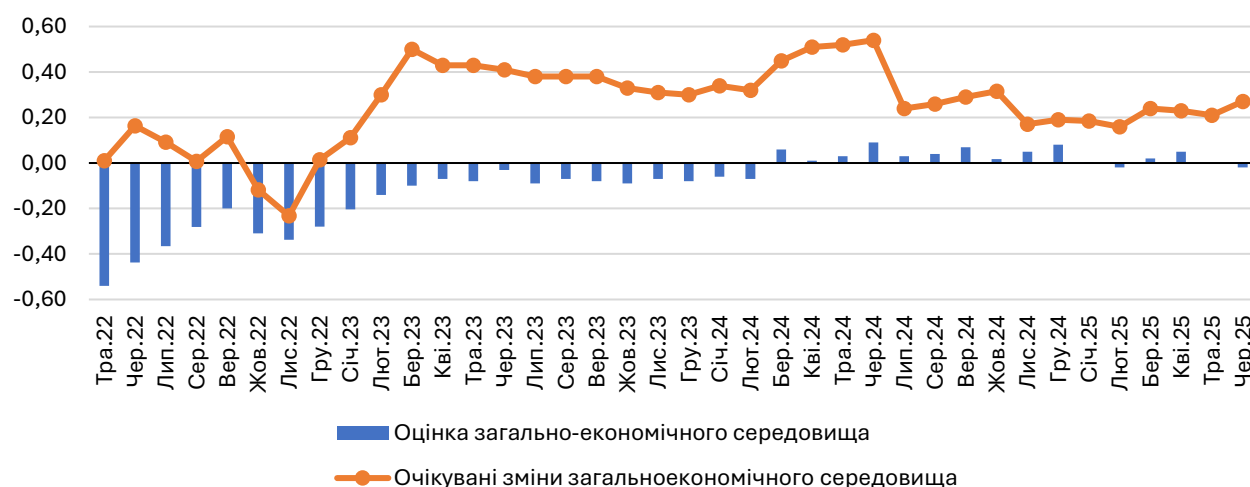
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Оцінки загальноекономічного середовища, як і у випадку з оцінками фінансово-економічної ситуації, продовжили погіршуватись. Значення відповідного ІНДЕКСУ в червні зменшилось із нуля до -0,02. У відсотковому розподілі частка тих, хто оцінює загальноекономічне середовище як погане, зменшилась із 19,3% до 17,3%. Частка тих, хто дає позитивні оцінки, також зменшилась із 15,1% до 10%. Частка тих, хто вважає загальноекономічне середовище задовільним, суттєво зросла, із 65,6% до 72,7%.

Прогнози підприємств щодо змін загальноекономічного середовища на майбутні пів року покращились. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА збільшилось із 0,21 до 0,27. Частка «оптимістів» щодо змін загальноекономічного середовища збільшилась із 28,6% до 30,5%, водночас, частка «песимістів» зменшилась із 11,7% до 8,7%. Частка тих, хто вважає, що протягом майбутніх пів року загальноекономічне середовище не зміниться, суттєво не змінилась та становить 60,8% (була 59,7%).

Частка тих, хто не зміг дати прогнозів щодо стану загальноекономічного середовища, збільшилась із 16,5% до 24,5%.

Рис. 5. Загальноекономічне середовище, індекси

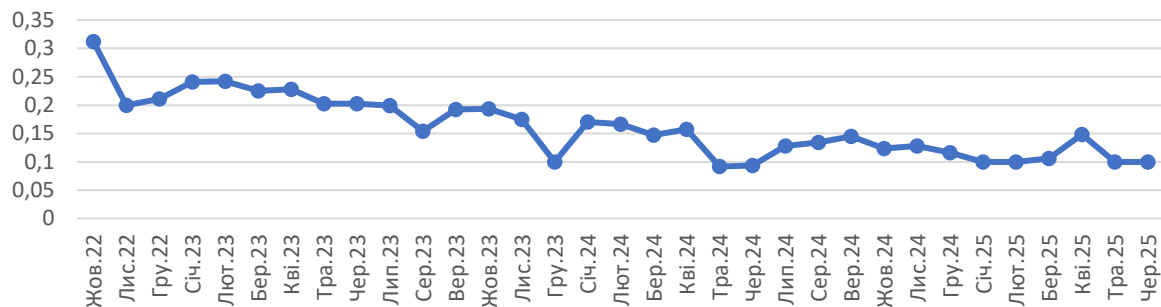

ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ

Очікування щодо темпів зростання ділової активності у дворічній перспективі сповільнились. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ залишився незмінним та становить 0,10, як і минулого місяця. У відсотковому розподілі зменшилась і частка тих, хто планує розширення діяльності, (із 15,4% до 12,1%), і частка тих, хто планує скорочувати діяльність (із 5% до 2,3%). Частка тих, хто планує залишитись на поточному рівні, збільшилась із 79,5% до 85,6%.

Відсоток тих, хто не зміг дати прогноз на таку далеку перспективу, суттєво зросла, із 28,7% до 37,4%.

Рис. 6. Очікування щодо ділової активності на 2 роки, індекс

Розмір. Серед підприємств усіх розмірів найбільш оптимістичні плани на майбутнє мають мікропідприємства, показник яких є найвищим, він становить 0,31. Показник середніх (0,08) та великих (0,07) підприємств є суттєво нижчим та приблизно однаковим. Показник малих підприємств є найнижчим та становить 0,03.

Регіон. Зареєстровані суттєві регіональні відмінності. Найвищі показники очікувань мають підприємства Черкаської (1,00) та Чернігівської (0,64) областей. Показник Вінницької (-0,17) та Кіровоградської (-0,05) областей є найнижчим із від'ємним значенням.

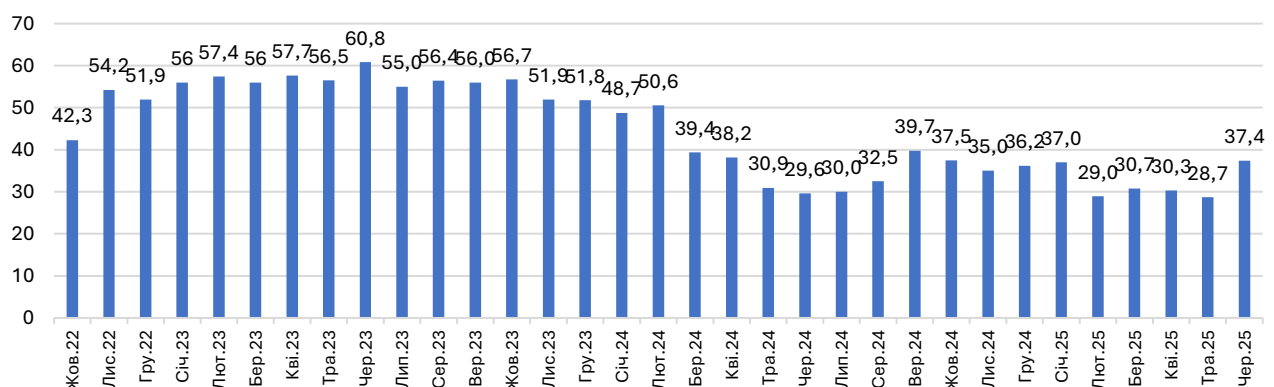
Галузь. Очікування залежать від галузі промисловості. Найвище значення показника мають легка промисловість та поліграфія (по 0,20 кожна галузь). Показник виробництва будівельних матеріалів є найнижчим та дорівнює нулю.

НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ

Дворічні очікування

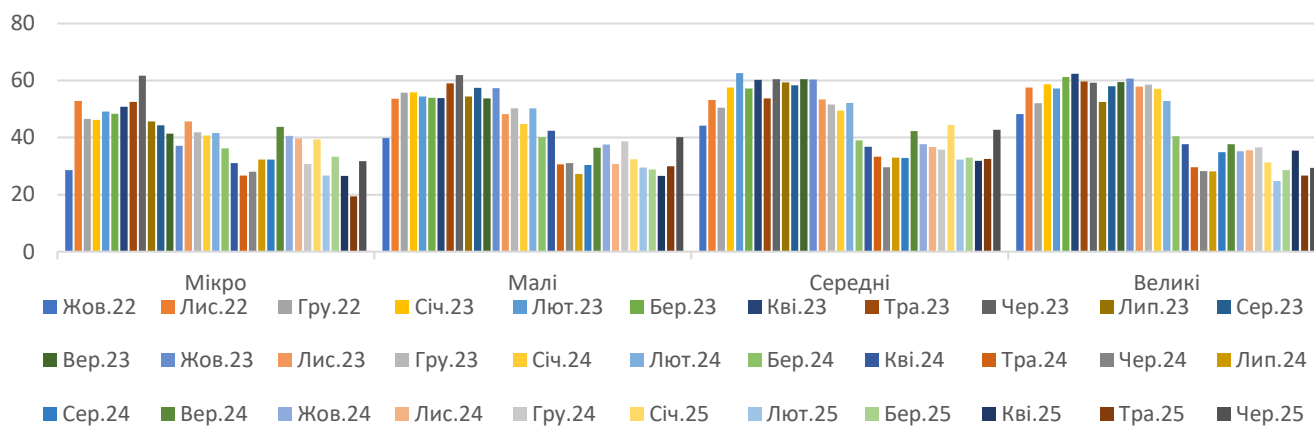
Рівень невизначеності щодо планів підприємств на наступні два роки, суттєво збільшився. Відповідь щодо перспектив на майбутні два роки в червні не змогли дати 37,4% опитаних (було 28,7%).

Рис. 7. Рівень невизначеності щодо діяльності підприємства у дворічній перспективі, % опитаних

Рівень невизначеності щодо планів на дворічну перспективу залежить від розміру підприємства. У червні показник невизначеності для середніх підприємств є найвищим, його значення збільшилось із 32% до 43%. Показник малих підприємств збільшився з 30% до 40%. Також суттєво збільшився показник невизначеності для мікропідприємств (із 19% до 32%). Водночас, показник невизначеності у довгостроковій перспективі є найнижчим та суттєво не змінився для великих підприємств, його значення становить 29% (було 27%).

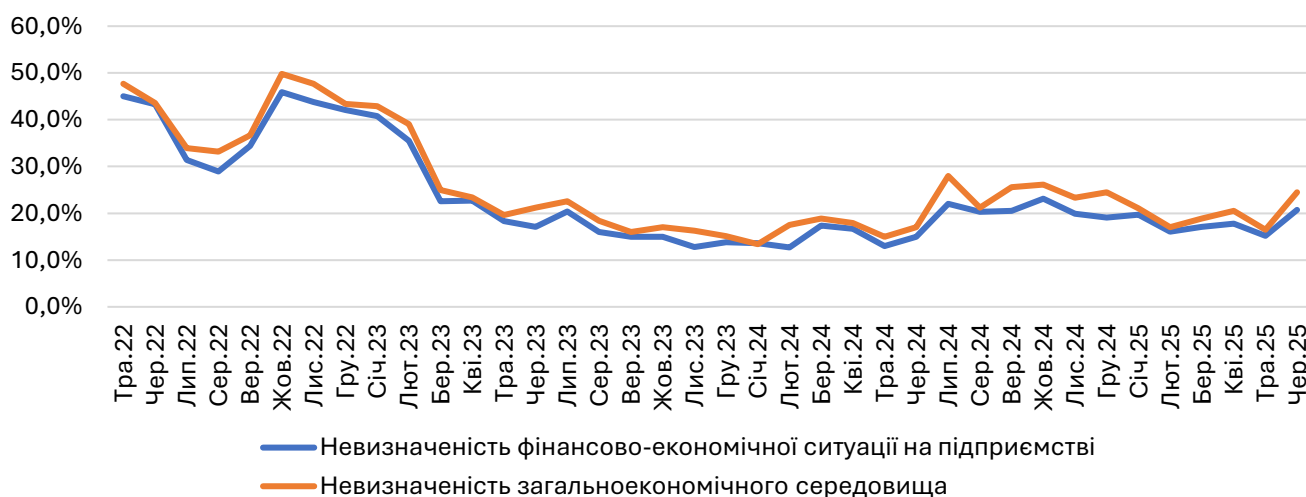
Рис. 8. Частка опитаних, що не змогли дати відповідь на питання про зміну на наступні два роки, за розміром підприємства

Піврічні очікування

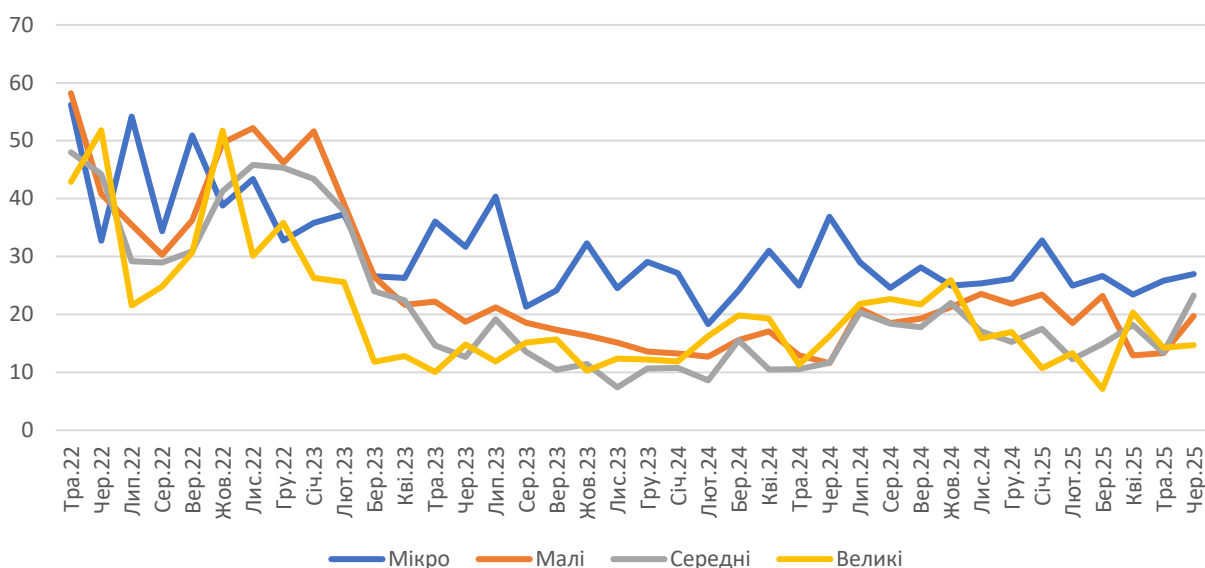
Рівень невизначеності в прогнозах піврічної перспективи збільшився і для фінансово-економічної ситуації, і для загальнооекономічного середовища по країні. Невизначеність для фінансово-економічної ситуації збільшилась із 15,2% до 20,7%. А частка опитаних, що не змогли дати прогноз щодо змін загальнооекономічного середовища, збільшилась із 16,5% до 24,5%.

Рис. 9. Рівень невизначеності фінансово-економічної ситуації та загальнооекономічного середовища, %

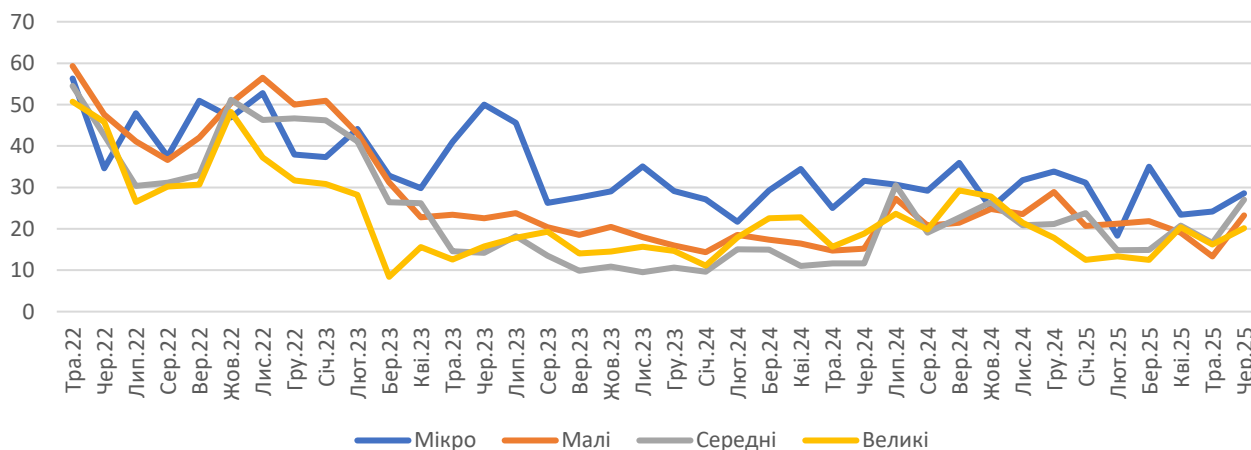
Рівень невизначеності щодо фінансово-економічної ситуації на підприємстві та її динаміка залежать від розміру підприємств. Найвищим рівень невизначеності на піврічну перспективу є для мікропідприємств, їхній показник суттєво не змінився і становить 27% (був 26%). Показник невизначеності для великих підприємств є найнижчим, він суттєво не змінився і становить 15% (був 14%). Показник невизначеності для малих підприємств зріс із 13% до 20%, показник для середніх підприємств зріс із 13% до 23%.

Рис. 10. Частка опитаних, що не змогли дати відповідь на питання про зміну фінансово-економічного середовища в перспективі на пів року

Невизначеність щодо загальноекономічного середовища, як і у випадку з фінансово-економічною ситуацією, залежить від розміру підприємства. Показник невизначеності для мікропідприємств є найвищим, його значення збільшилось із 24% до 29%. Показник для малих підприємств збільшився із 13% до 23%. Показник невизначеності для середніх підприємств збільшився із 17% до 27%. Показник невизначеності у довгостроковій перспективі збільшився із 16% до 20%.

Рис. 11. Частка опитаних, що не змогли дати відповідь на питання про зміну загальноекономічного середовища в перспективі на пів року

Тримісячні очікування

У червні 2025 року показник невизначеності в короткостроковій перспективі для більшості виробничих показників істотно не змінився. Невизначеність у тримісячній перспективі залишається найвищою для заборгованостей та суттєво не змінюється. Показник для дебіторської заборгованості становить 34% (був 34,2%), для кредиторської заборгованості показник становить 34,5% (був 33,8%), а значення для податкової заборгованості становить 32,3% (було 33,8%). Найбільше зменшився показник невизначеності для нових замовлень (із 9,7% до 7,4%). Водночас, найбільше зріс показник невизначеності для цін на сировину й матеріали (із 8,2% до 9,9%) та для виробництва (із 5,7% до 7,6%). Найнижчим показник невизначеності в

короткостроковій перспективі є для запасів готової продукції, його значення суттєво не змінилось та становить 5,1% (було 5,7%).

Рис. 12. Частка підприємств, які не змогли зробити прогноз про зміну показника в перспективі 3-х місяців, % опитаних

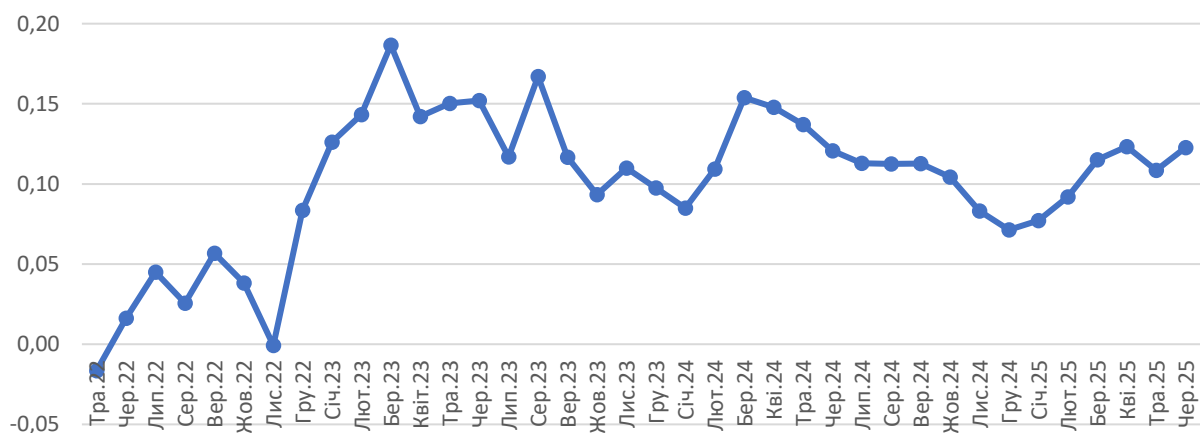
Created with Datawrapper

ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА КОРОТКОСТРОКОВІ ОЧІКУВАННЯ

АГРЕГОВАНИЙ ПОКАЗНИК ПЕРСПЕКТИВ ПРОМИСЛОВОСТІ

Значення агрегованого показника перспектив промисловості (АППП) істотно не змінилося, збільшившись лише на 1 в. п. У червні показник становить 0,12 (був 0,11 у травні). Зміни показника зумовлені зменшенням однієї складової, водночас дві інші складові істотно не змінились: (1) *виробничі очікування* на наступні 3 - 4 місяці суттєво не змінились, показник становить 0,39 (був 0,41). (2) *Оцінки портфеля нових замовлень* також істотно не змінились: показник становить -0,11 (був -0,10); (3) *оцінки запасів готової продукції* зменшились із -0,02 до -0,08.

Рис. 13. Агрегований показник перспектив промисловості

ВИРОБНИЦТВО

Зміни щодо попереднього місяця

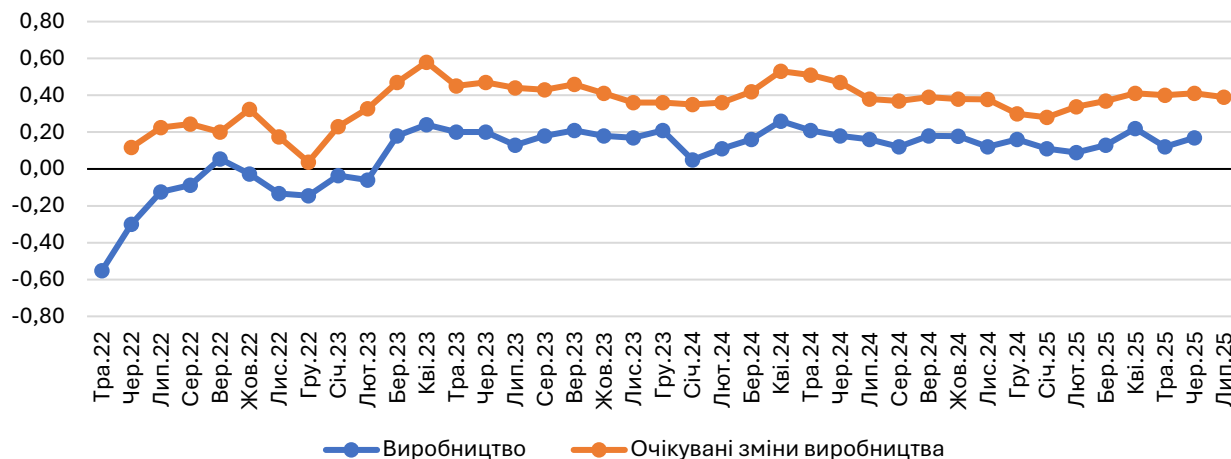
У червні 25 року темпи зростання обсягів виробництва знову прискорились після падіння минулого місяця. Індекс змін виробництва збільшився з 0,12 до 0,17. Незнаним чином зменшилась частка підприємств, які скорочували обсяги виробництва (із 13,5% до 11,6%), та збільшилась частка тих підприємств, які нарощували обсяги виробництва (із 19,5% до 22,6%). Частка тих підприємств, на яких змін не відбувалось, зменшилась із 67,7% до 65,7%.

Розмір. Серед підприємств різних розмірів найкращі результати мають великі (0,31) підприємства. Показник середніх (0,15) підприємств є суттєво нижчим. Показник малих підприємств становить 0,04. Найнижче та від'ємне значення показника мають мікропідприємства (-0,18).

Регіон. Регіональні відмінності дуже суттєві (найбільше значення – 0,90, а найменше — -0,25). Найкращі результати мали підприємства Полтавської (0,90) та Київської (0,85) областей. Найнижчі значення індексу зафіксовано для підприємств Сумської (-0,25) та Харківської (-0,22) областей.

Галузь. Значення індексу різняться для секторів та галузей. Найкраща ситуація склалась у харчовій (0,20) та деревообробній (0,16) промисловості. Найнижче значення показника мають металообробка (-0,08) та легка (-0,02) промисловість.

Рис. 14. Індекси змін виробництва

Очікування щодо змін виробництва

Очікування щодо зростання обсягів виробництва залишаються позитивними, незважаючи на несуттєве зменшення значень. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ВИРОБНИЦТВА становить 0,39 (був 0,41). У відсотковому розподілі частка тих, хто планує нарощувати обсяги виробництва, незначним чином зменшилась, із 39,9% до 37,8%. Водночас, частка тих, хто планує скорочення обсягів виробництва, суттєво не змінилась та становить 3,7% (була 2,5%). Частка тих, хто не очікує змін, також істотно не змінилась та становить 58,6% (була 57,6%).

Розмір. Очікування щодо виробництва залежать від розміру підприємств. Найбільш оптимістичним є показник великих (0,55) підприємств. Показник середніх (0,32) та малих (0,34) підприємств є суттєво нижчим та приблизно однаковим. Найнижче значення показника мають мікропідприємства (0,02).

Регіон. Плани підприємств суттєво залежать від регіону розташування. Найбільш оптимістичні плани щодо зростання обсягів виробництва мають Полтавська (1,00), Закарпатська (0,90) та Черкаська (0,82) області. Найнижче та єдине від'ємне значення показника має Чернігівська (-0,23) область.

Галузь. Виробничі очікування на три місяці залежать від галузі. Найвищими є показники очікувань для харчової (0,45) промисловості та машинобудування (0,38). Найнижче значення показника має виробництво будівельних матеріалів (0,05).

ПРОДАЖІ

Зміни щодо попереднього місяця

У червні темпи зростання обсягів продажів прискорились після падіння минулого місяця. ІНДЕКС ЗМІН ПРОДАЖІВ збільшився з 0,16 до 0,19. Зменшилась частка тих, хто скорочував обсяги продажів (із 14,6% до 12,3%). Частка підприємств, на яких не відбувалось змін, суттєво не змінилась та становить 61,9% (була 60,9%). Частка підприємств, які нарощували обсяги продажів, також істотно не змінилась та становить 25,9% (була 24,5%).

Розмір. ІНДЕКС ЗМІН ПРОДАЖІВ великих (0,33) підприємств є найвищим. Показник середніх підприємств є значно нижчим (0,20). Значення для малих підприємств становить 0,04. Найнижче та від'ємне значення показника мають мікропідприємства (-0,17).

Регіон. Найвище значення ІНДЕКСУ ЗМІН ПРОДАЖІВ зафіксовано для Полтавської (0,90), Київської (0,80) та Рівненської (0,20) областей. Найнижче значення показника мають Волинська (-0,31) та Сумська (-0,20) області.

Галузь. Найвищий ІНДЕКС змін продажів мають деревообробна (0,23) та харчова (0,22) промисловість. Найнижче значення показника має металообробка (-0,08).

Очікувані зміни продажів

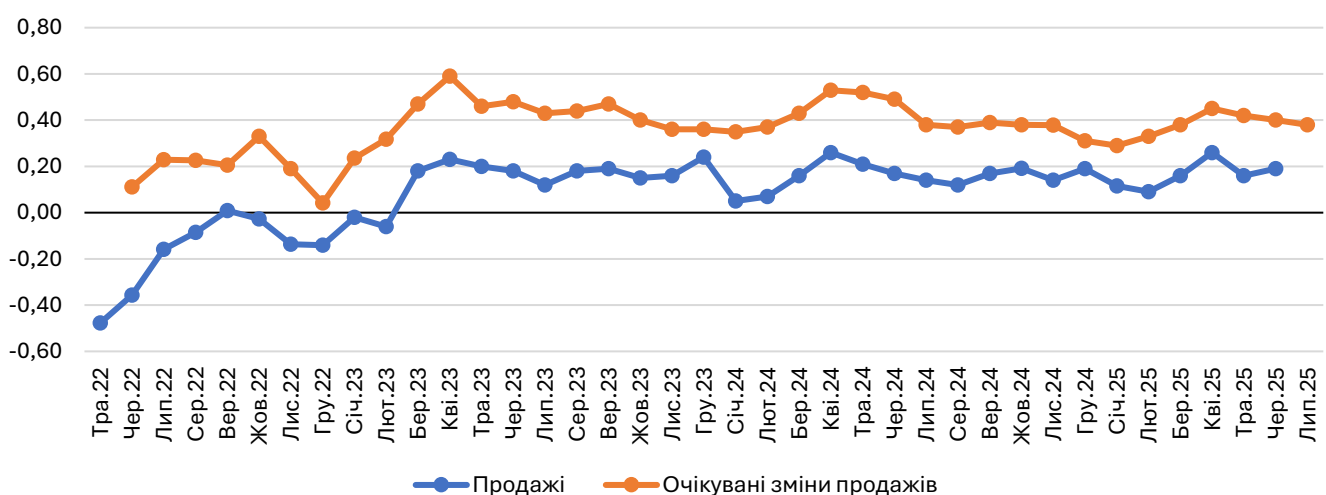
Очікування щодо обсягів продажів залишаються оптимістичними, водночас, показник поступово зменшується три місяці поспіль. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ змін ОБСЯГІВ ПРОДАЖІВ суттєво не змінився, зменшившись із 0,40 до 0,38. Частка тих, хто планує скорочувати продажі, істотно не змінилась та становить 5,5% (була 4,9%). Водночас, частка тих, хто планує їх нарощувати, незначним чином зменшилась, із 40,7% до 38,2%. Відсоток опитаних, які вважають, що нічого не зміниться, суттєво не змінився та становить 56,4% (був 55,2%).

Розмір. Показник очікувань для великих (0,53) підприємств є найвищим. Показник середніх (0,30) та малих (0,33) підприємств є суттєво нижчим та приблизно однаковим. Показник очікувань для мікропідприємств є найнижчим, його значення дорівнює нулю.

Регіон. У розрізі регіонів найкращі очікування зафіксовано в Полтавській (1,00), Закарпатській (0,97), Черкаській (0,96) та Київській (0,70) областях. Показник очікувань Чернігівської (-0,23) та Сумської (-0,23) областей є найнижчим із від'ємним значенням.

Галузь. Найвищі показники очікувань стосовно продажів мають харчова промисловість (0,45) та машинобудування, а також деревообробна (по 0,35 кожна галузь) промисловість. Показник очікувань щодо зростання продажів для виробництва будівельних матеріалів є найнижчим, його значення дорівнює нулю.

Рис. 15. Індекси змін продажів

ЕКСПОРТ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи зростання експорту суттєво прискорились. Значення ІНДЕКСУ змін ЕКСПОРТУ збільшилось із 0,11 до 0,15. Частка опитаних, у яких обсяги експорту скоротились, істотно не змінилась та становить 14,8% (була 13%). Частка підприємств, які нарощували експорт, збільшилась із 19,8% до 24%. Частка тих підприємств, на яких обсяги експорту залишились без змін, зменшилась із 67,2% до 61,2%.

Розмір. Значення ІНДЕКСУ змін ЕКСПОРТУ є найвищим для великих (0,29) підприємств. Значення середніх підприємств становить 0,09. Від'ємне значення показника мають малі (-0,13) та мікропідприємства (-0,47).

Регіон. У регіональному розрізі найвищими є показники Полтавської (0,90) та Рівненської (0,70) областей. Найнижчим є значення для Сумської (-1,00), Волинської (-0,44) областей та м. Києва (-0,31).

Галузь. У галузевому розподілі ІНДЕКС ЗМІН ЕКСПОРТУ є кращим для харчової (0,29) промисловості та виробництва будівельних матеріалів (0,25). Найнижче значення показника мають поліграфія (-0,25) та металообробка (-0,15).

Очікувані зміни експорту

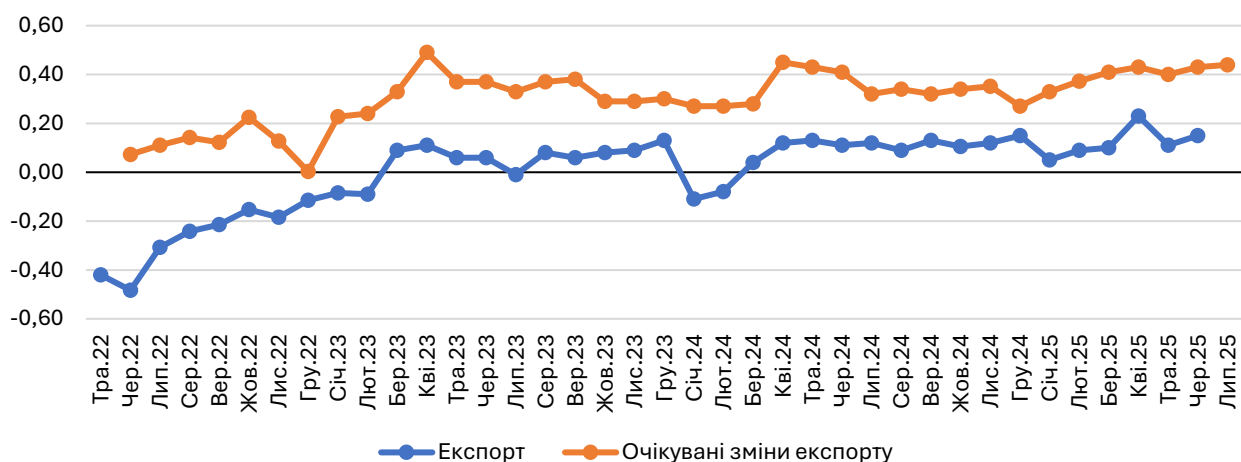
На наступні три місяці підприємці не очікують суттєвих змін показника. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЕКСПОРТУ становить 0,44 (було 0,44). Зменшилась і частка тих, хто планує нарощувати експорт (із 47,9% до 45,1%), і частка тих, хто планує його скорочувати (із 6% до 3,8%). Частка тих, хто не очікує жодних змін, збільшилась із 46,2% до 51,1%.

Розмір. Найвищий показник очікувань щодо експорту мають великі (0,52) підприємства. Показник середніх (0,37) та малих (0,36) підприємств є суттєво нижчим та приблизно однаковим. Найнижче значення показника мають мікропідприємства, значення яких дорівнює нулю.

Регіон: Найвище значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЕКСПОРТУ зафіксовано для підприємств Закарпатської, Черкаської та Полтавської (по 1,00 для кожної) областей. Найгіршими є очікування представників бізнесу Сумської (-1,00) та Чернігівської (-0,50) області.

Галузь. Найвище значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЕКСПОРТУ мають харчова (0,53), легка (0,45) та деревообробна (0,41) промисловість. Найнижче значення показника має виробництво будівельних матеріалів, показник яких дорівнює нулю.

Рис. 16. Індекси змін експорту

ЗАПАСИ СИРОВИНИ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи скорочення запасів сировини дещо прискорились. Значення ІНДЕКСУ ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ зросло із 0,07 до 0,11. Водночас, у відсотковому розподілі істотних змін не відбулось. Частка респондентів, що повідомили про накопичення запасів сировини, збільшилась із 15,4% до 18,4%. Частка опитаних, що вказали на їх скорочення, істотно не змінилась та становить 10,8% (була 11,1%). Частка підприємців, у яких у порівнянні з минулим місяцем нічого не змінилось, дещо зменшилась, із 73,5% до 70,8%.

Розмір. ІНДЕКС ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ є найвищим для великих (0,27) підприємств. Показник середніх підприємств є суттєво нижчим та однаковим і становить 0,05. Показники малих (-0,01) та мікропідприємств (-0,02) мають від'ємне значення.

Регіон. Найчастіше про накопичення запасів сировини повідомляють у Полтавській (0,93) та Рівненській (0,50) областях. Показники м. Києва та Дніпропетровської області (по -0,25) є найнижчими.

Галузь. У галузевому розподілі додатне значення мають харчова (0,13) та деревообробна (0,06) промисловість. Показник легкої (-0,06) промисловості та металообробки (-0,04) є найнижчим.

Очікувані зміни запасів сировини

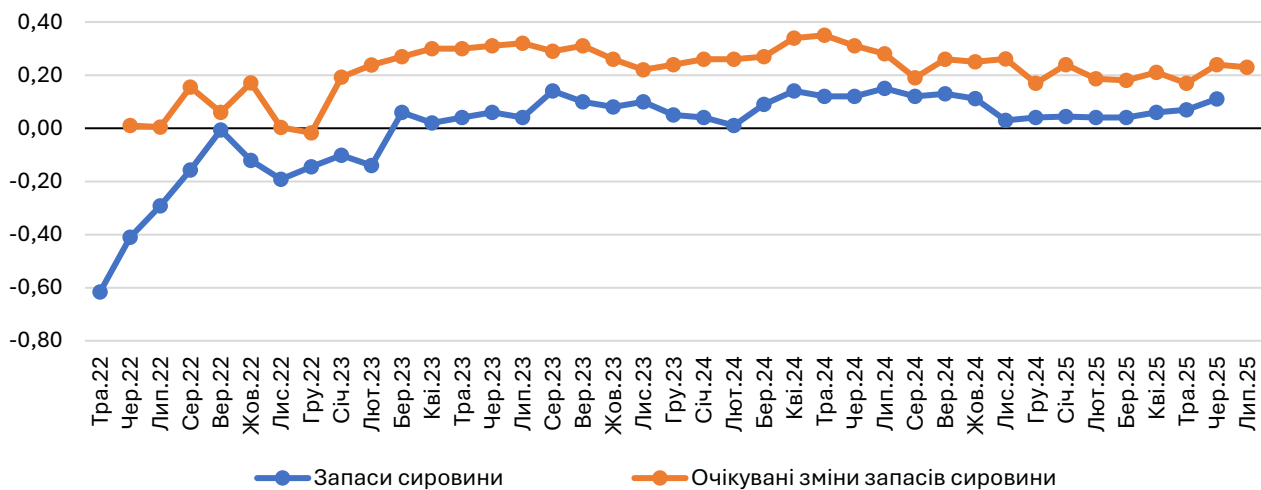
На наступні три місяці підприємці не очікують суттєвих змін показника: ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ становить 0,23 (був 0,24). У відсотковому розподілі істотних змін не відбулось. Частка респондентів, які очікують на накопичення запасів сировини, становить 29,6% (була 29,2%). Частка тих, хто вважає, що запаси сировини будуть скорочуватись, залишилась незмінною та становить 9,3%, як і за попередній період. Частка тих, хто не очікує змін, істотно не змінилась та становить 61,2% (була 61,5%).

Розмір. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ є вищим для великих підприємств та становить 0,39. Показник середніх (0,167) підприємств є суттєво нижчим. Значення показника малих та мікропідприємств (по 0,13 для кожного) є однаковим.

Регіон. Найвищим ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАПАСІВ СИРОВИНИ є для Закарпатської та Полтавської (по 0,97 для кожної) областей та Черкаської (0,93) області. Найнижчим значення індексу є для м. Києва (-0,30), а також для Сумської (-0,25) та Житомирської (-0,18) областей.

Галузь. У галузевому розрізі найвищий показник очікувань щодо змін запасів сировини мають деревообробна (0,33) та харчова (0,29) промисловість. Найнижче значення показника має поліграфія (-0,12).

Рис. 17. Індекси змін запасів сировини

ЗАПАСИ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Зміни щодо попереднього місяця

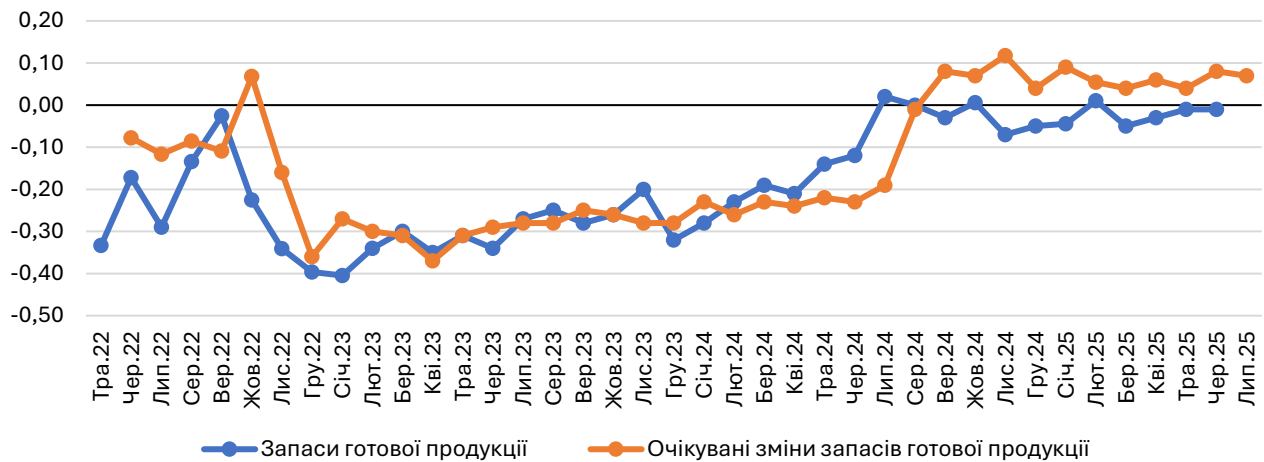
Темпи скорочення запасів готової продукції сповільнились. Значення відповідного індексу залишилось незмінним та становить -0,01, як і за попередній місяць. У відсотковому розподілі істотних змін не відбулось. Частка респондентів, що повідомили про скорочення запасів готової продукції, становить 10,8% (була 9,7%). Частка тих респондентів, у яких запаси зросли, також суттєво не змінилась та становить 9,4% (була 8,1%). Частка респондентів, які зовсім не відчували змін, дещо зменшилась, із 82,2% до 79,9%.

Розмір. Значення індексу залежно від розміру підприємства є вищим для великих (0,01) підприємств, показник яких має єдине додатне значення. Показник мікропідприємств дорівнює нулю. Частіше про скорочення запасів готової продукції повідомляють на середніх (-0,03) та малих (-0,02) підприємствах.

Регіон. Значення індексу залежить від регіону. Найчастіше про накопичення запасів готової продукції говорять на підприємствах Хмельницької (0,22) та Черкаської (0,21) областей. Найнижчим є індекс Дніпропетровської (-0,50) та Житомирської (-0,36) областей.

Галузь. У галузевому розподілі найвищим є значення для поліграфії (0,33), виробництва будівельних матеріалів (0,05) та машинобудування (0,02). Найнижче значення має металообробка (-0,12).

Рис. 18. Індекси змін запасів готової продукції

Очікувані запаси готової продукції

У майбутньому керівники підприємств не очікують змін показника. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ЗАПАСІВ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ становить 0,07 (був 0,08). У відсотковому розподілі частка опитаних, які вважають, що запаси готової продукції в наступні три місяці скорочуватимуться, несуттєво збільшилась, із 10,2% до 12,6%. Частка тих, хто очікує їх накопичення, суттєво не змінилась та становить 18,2% (була 17,6%). Відсоток тих, хто вважає, що нічого не зміниться, дещо зменшився, із 72,2% до 69,2%.

Розмір. Значення показника залежить від розміру підприємства. Значення індексу є найнижчим та має єдине від'ємне значення для мікропідприємств (-0,11). Суттєво вище та приблизно однакове значення показника мають великі (0,07), середні (0,08) та малі (0,09) підприємства.

Регіон. У регіональному розподілі найвищим є значення для Черкаської (1,00) та Закарпатської (0,97) областей. Найнижчим є показник для м. Києва (-0,507), Житомирської (-0,45) та Дніпропетровської (-0,40) областей.

Галузь. Значення індексу є найвищим для деревообробної (0,28) промисловості та поліграфії (0,17). Найнижчим є показник металообробки (-0,08).

НОВІ ЗАМОВЛЕННЯ

Зміни щодо попереднього місяця

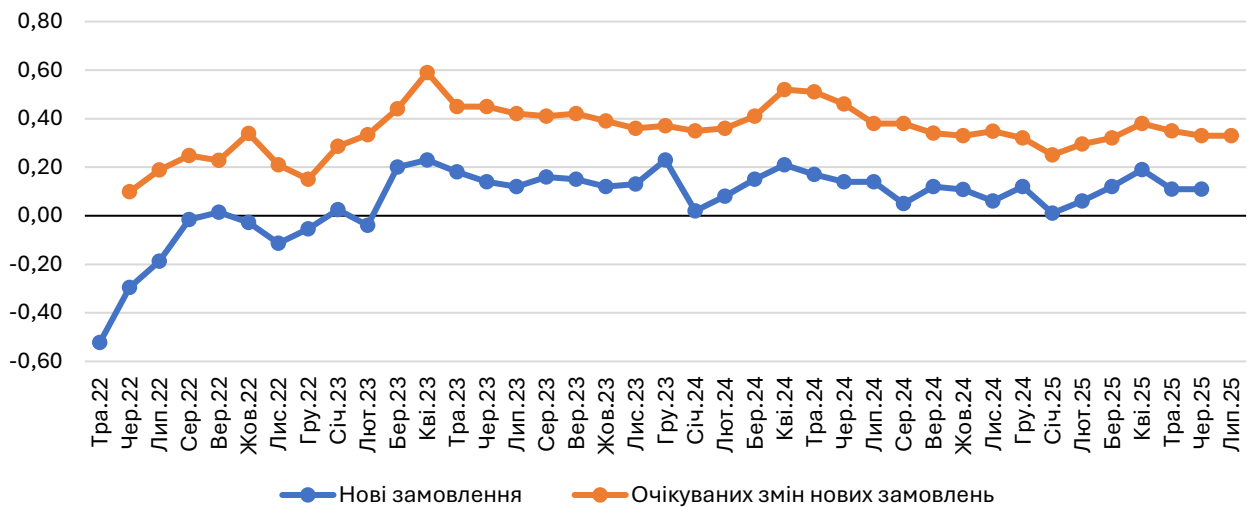
Темпи зростання нових замовлень уповільнились. ІНДЕКС ЗМІН НОВИХ ЗАМОВЛЕНЬ, після істотного зменшення в травні, у червні залишився незмінним та становить 0,11. У відсотковому розподілі істотних змін не відбулось. Частка тих, у кого збільшився обсяг замовлень становить 20,8% (була 21,1%). Частка тих, у кого обсяг замовлень скоротився, становить 13,6% (була 14,2%). Частка тих, хто не відчув змін, також суттєво не змінилась та становить 65,6% (була 64,7%).

Розмір. Про зростання замовлень більше повідомляють на великих (0,19) підприємствах. Показник середніх (0,11) підприємств є значно нижчим. Показник малих підприємств становить 0,01. Найнижче та від'ємне значення показника мають мікропідприємства (-0,14).

Регіон. Серед регіонів нові замовлення найбільше зростали в Полтавській (0,86), Черкаській (0,54) та Закарпатській (0,50) областях, у той час як у Сумській (-0,37) та Хмельницькій (-0,17) областях обсяг нових замовлень найбільше скорочувався.

Галузь. Найкраще попереднього місяця ситуація з новими замовленнями складалась для деревообробної (0,19), хімічної (0,12) та харчової (0,11) промисловості. Найнижче значення показника мають поліграфія (-0,25) та металообробка (-0,15).

Рис. 19. Індекси змін нових замовлень

Очікувані зміни нових замовлень

На наступні три місяці підприємці не очікують суттєвих змін показника. Значення ІНДЕКСУ ОЧІКУВАНИХ ЗМІН НОВИХ ЗАМОВЛЕНЬ не змінилось та становить 0,33, як і за попередній період. У відсотковому розподілі істотних змін не відбулось. Частка респондентів, що очікують на зростання нових замовлень, становить 35,7% (була 36,6%). Частка респондентів, які очікують на скорочення обсягу нових замовлень, також суттєво не змінилась та становить 6,6% (була 5,6%). Частка тих, хто не очікує жодних змін у наступні три місяці, становить 57,7%, як і за попередній період.

Розмір. Найвищий показник очікувань мають великі підприємства (0,44). Показник малих (0,31) та середніх (0,26) підприємств є нижчим та приблизно однаковим. Найнижче значення показника мають мікропідприємства (0,04).

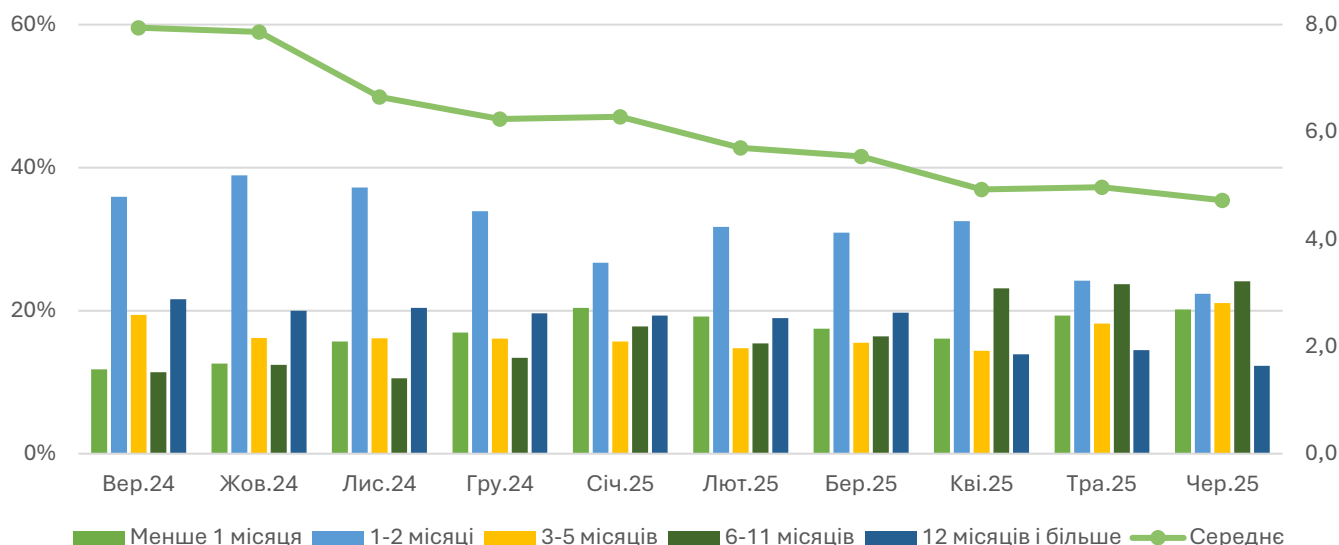
Region. Значення індексу мають суттєві регіональні відмінності. У Закарпатській, Черкаській та Полтавській (по 1,00 для кожної) областях бізнес більшою мірою ніж в інших регіонах очікує на зростання нових замовлень. Разом із тим, показники Сумської (-0,39) та Чернігівської (-0,23) областей мають найнижче та від'ємне значення.

Галузь. Найкращі очікування щодо нових замовлень мають харчова (0,39) промисловість та машинобудування (0,28). Показник металообробки (-0,08) має найнижче та єдине від'ємне значення.

Забезпеченість замовленнями наперед

У червні 2025 року середній термін забезпеченості новими замовленнями для опитаних підприємств змінився порівняно з попереднім місяцем. Він склав у середньому 4,7 місяця. Частка підприємств із замовленнями на рік та більше складає 12%. Порівняно з минулим роком (6% у червні 2024) цей показник виріс у два рази, що свідчить про зростання довгострокового планування і більш стабільних контрактів у частини підприємств. Водночас, частка підприємств, які мають замовлення не більше ніж на два місяці, склала 42%.

Рис. 20. Час, на який підприємства забезпечені замовленнями

Розмір. Забезпеченість замовленнями зростає зі збільшенням розміру підприємств. Так, мікропідприємства в середньому забезпечені новими замовленнями на 1,5 місяця (середнє значення), тоді як малий бізнес – на 3,5 місяця, середній – на 5,5 місяця та великий – на 6,8 місяця.

75% мікро- та 52% малих підприємств мають замовлення лише на період до двох місяців. Водночас 53% великих підприємств та 43% середніх забезпечені замовленнями на шість місяців і більше.

Галузь. У червні 2025 року порівняно найдовші середні терміни нових замовлень було зафіксовано в деревообробній промисловості (5,3 місяця), а також у сфері харчової промисловості (5,1 місяця) та хімічної промисловості (5 місяців)¹. Найкоротші середні терміни нових замовлень спостерігаємо у сфері виробництва будівельних матеріалів (3,2 місяця) та у сфері виробництва металу та металообробці (3,6 місяця).

Варто зауважити, що 82% підприємств із виробництва будівельних матеріалів мають замовлення терміном лише до двох місяців, у той час як лише 18% підприємств цієї галузі повідомили про те, що мають замовлення на термін від шести місяців. Водночас 54% підприємств із галузі машинобудування, 42% підприємств із деревообробної, 44% хімічної промисловості та 41% харчової промисловості мають замовлення терміном від шести місяців. Короткострокові замовлення терміном до двох місяців мають підприємства з легкої промисловості – 54%, виробництва металу та металообробки – 58%, машинобудування – 43%, деревообробної галузі – 45% та харчової промисловості – 35%.

Регіон. Між підприємствами в різних областях спостерігаються відмінності в забезпеченні замовленнями². Середній термін забезпечення замовленнями найбільший для підприємств Рівненської області, де в середньому він склав 16 місяців. Також терміни наявних замовлень порівняно високі для підприємств Закарпатської, Київської, Одеської, Полтавської та Черкаської областей (7 місяців і більше).

З іншого боку, найменший середній період замовлень – до двох місяців включно – зафіксований у Житомирській, Кіровоградській, Сумській, Львівській, Чернівецькій, Чернігівській, Харківській, Дніпропетровській областях та м. Київ.

¹ Подані середні значення. У цьому аналізі не розглядаються підприємства галузей сільського господарства, будівництва, торгівлі та послуг, а також підприємства, що ввійшли до категорії «Інші виробництва». Також не розглядаються підприємства галузі поліграфії через недостатню для проведення аналізу вибірки в цій галузі.

² До порівняння не включено регіони, у яких не були опитані підприємства (детальніше див. розділ «Вибірка»), а також Івано-Франківську та Тернопільську області, де кількість респондентів, які відповіли на це запитання, була недостатньою для порівняльного аналізу.

ЦІНИ НА СИРОВИНУ ТА МАТЕРІАЛИ

Зміни щодо попереднього місяця

Темпи зростання цін на сировину та матеріали знову сповільнились. Значення ІНДЕКСУ змін цін на сировину та МАТЕРІАЛИ зменшилось із 0,31 до 0,27. Частка керівників підприємств, що вказали на збільшення цін у червні, зменшилась із 33,4% до 28,8%. Частка тих, хто вважає, що змін не відбулось порівняно з попереднім місяцем, збільшилась із 65,3% до 69,9%. Частка тих, хто говорить про зменшення цін на сировину та матеріали, залишилась незмінною та становить 1,3%, як і в травні.

Розмір. Показник щодо зростання цін на сировину залежить від розміру підприємства. Показник мікропідприємств є найвищим та становить 0,40. Значення для малих та великих (по 0,29) підприємств є нижчим та приблизно однаковим. Найнижче значення показника мають середні (0,20) підприємства.

Region. Зафіксовано суттєві регіональні відмінності. Значення індексу є вищим для Полтавської (0,86), Сумської (0,85) і Чернівецької (0,53) областей. Показник Житомирської (-0,03) та Запорізької (-0,03) областей має найнижче та від'ємне значення.

Галузь. У галузевому розрізі значення ІНДЕКСУ змін цін на сировину та МАТЕРІАЛИ є найвищим для машинобудування (0,38), харчової (0,27) та деревообробної (0,26) промисловості. Найнижче значення індексу мають виробництво будівельних матеріалів (0,13) та металообробка (0,12).

Очікувані зміни цін на сировину та матеріали

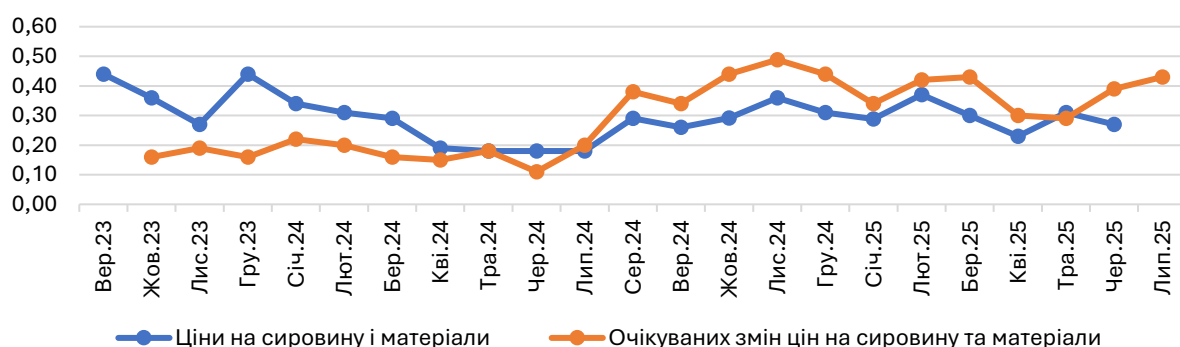
У короткостроковій перспективі зберігається тенденція до очікування зростання цін. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ змін цін на сировину та МАТЕРІАЛИ збільшується вже два місяці поспіль та становить 0,43 (був 0,39). У відсотковому розподілі істотних змін не відбулось. Частка респондентів, які вважають, що змін не відбудеться, зменшилась із 60,1% до 57%. Частка тих, хто очікує на підвищення цін, збільшилась із 39,9% до 42,8%. Частка тих, хто вважає, що ціни на сировину та матеріали в наступні три місяці зменшуватимуться, становить 0,02% (була відсутня минулого місяця).

Розмір. Показник очікувань малих (0,53) підприємств є найвищим. Суттєво нижче та приблизно однакове значення показника мають великі (0,41) та середні (0,42) підприємства. Найнижче значення показника мають мікропідприємства (0,20).

Region. Найбільше про можливе збільшення цін на сировину та матеріали говорять у Закарпатській (0,97), Черкаській (0,96) та Полтавській (0,90) областях. Показник Одеської та Рівненської областей є найнижчим та дорівнює нулю.

Галузь. У галузевому розрізі найвище значення індексу мають поліграфія (0,50), а також виробництво будівельних матеріалів та харчова (по 0,48 для кожної) промисловість. Найнижчий показник має металообробка (0,28).

Рис. 21. Індекси змін цін на сировину та матеріали

ЦІНИ НА ГОТОВУ ПРОДУКЦІЮ (ВІДПУСКНІ ЦІНИ)

Зміни щодо попереднього місяця

Зі зменшенням цін на сировину та матеріали зменшились, відповідно, і ціни на готову продукцію. Значення індексу змін цін на готову продукцію зменшилось із 0,36 до 0,31. Частка керівників підприємств, що вказали на підвищення цін у червні, зменшилась із 37% до 32%. Частка тих, хто вважає, що ціни не змінювались порівняно з попереднім місяцем, збільшилась із 61,7% до 67%. Частка респондентів, які говорять про зниження цін, суттєво не змінилась і становить 1,1% (була 1,3%).

Розмір. Найчастіше про зростання цін на готову продукцію говорять на великих (0,35) та малих (0,31) підприємствах. Показник середніх (0,28) та мікропідприємств (0,29) є нижчим та приблизно однаковим.

Регіон. Зафіксовано суттєві регіональні відмінності. Значення індексу є вищим для Сумської (0,90), Полтавської (0,86) та Черкаської (0,57) областей. Показник Запорізької (-0,03) області є найнижчим із єдиним від'ємним значенням.

Галузь. У галузевому розрізі значення індексу змін цін на готову продукцію є найвищим для машинобудування та деревообробної (по 0,42 для кожної) промисловості, а також для хімічної та легкої (по 0,31 для кожної) промисловості. Найнижче значення має металообробка (0,08).

Очікувані зміни цін на готову продукцію

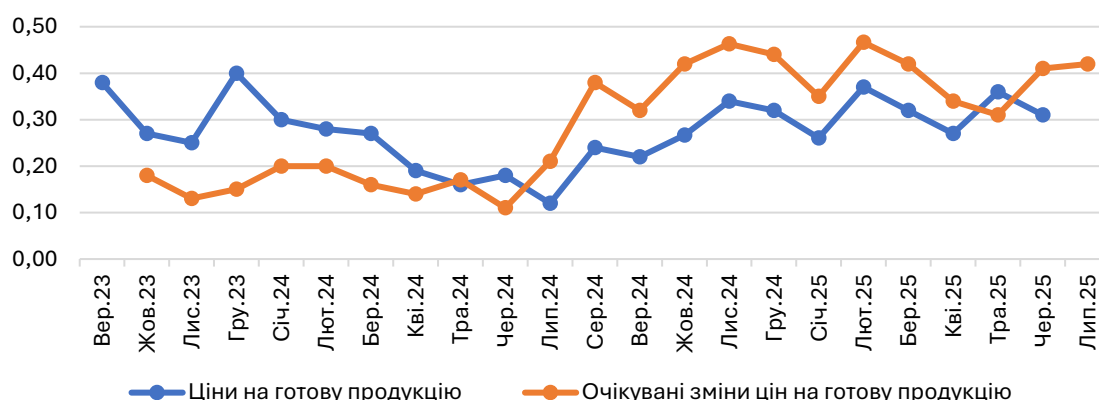
У найближчій перспективі керівники підприємств очікують на незначне прискорення темпів зростання цін. Індекс очікуваних змін цін на готову продукцію становить 0,42 (був 0,41). Частка респондентів, що не планують змін, незначним чином зменшилась, із 59% до 57,4%. Частка опитаних, що планують підвищення цін у наступні три місяці, суттєво не змінилась та становить 42,4% (була 41%). Частка опитаних, які вважають, що ціни на сировину та матеріали в наступні три місяці зменшуватимуться, становить 0,02% (була відсутня минулого місяця).

Розмір. Найбільше на збільшення цін на готову продукцію очікують на малих (0,52) підприємствах. Показник середніх (0,41) та великих (0,42) підприємств є суттєво нижчим та приблизно однаковим. Найменше про можливе підвищення цін говорять представники мікропідприємств, показник яких становить 0,22.

Регіон. Найбільше про можливе підвищення відпускних цін говорять у Черкаській та Запорізькій (по 1,00 для кожної) областях. Показник Рівненської області є найнижчим та дорівнює нулю.

Галузь. У галузевому розрізі найвище значення індексу мають виробництво будівельних матеріалів (0,52) та харчова (0,48) промисловість. Найнижчий показник очікувань має металообробка (0,19).

Рис. 22. Індекси змін цін на готову продукцію

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Зміни щодо попереднього місяця

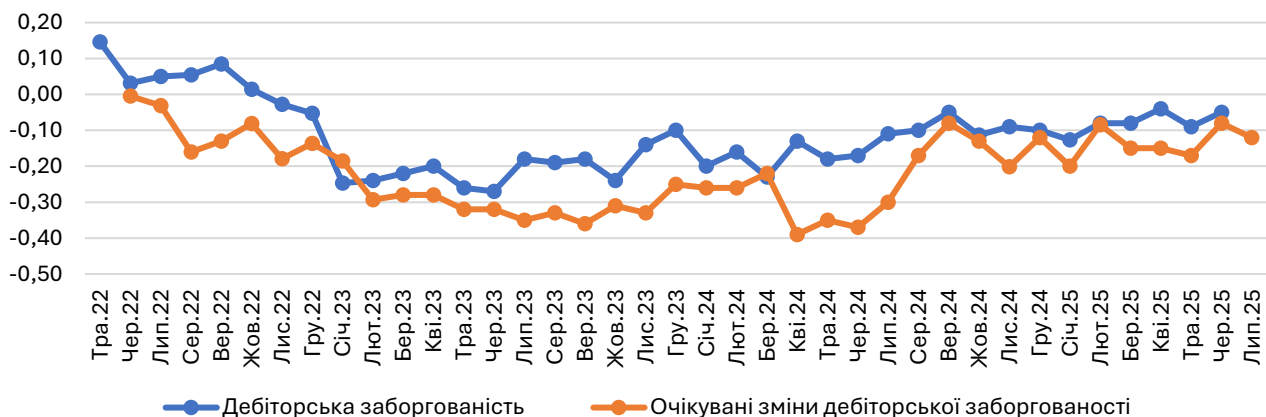
Темпи накопичення заборгованості знову прискорились. Значення ІНДЕКСУ ЗМІН ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ збільшилось із -0,09 до -0,05. Частка тих, хто повідомив про скорочення заборгованості, зменшилась із 20,3% до 18%. Частка тих, у кого накопичилась заборгованість, збільшилась із 10,9% до 12,4%. Частка тих, для кого нічого не змінилось, істотно не змінилась та становить 69,7% (була 68,8%).

Розмір. Ситуація з дебіторською заборгованістю є кращою для мікро- та середніх підприємств, показник яких є найнижчим (по -0,10 для кожного). Показник малих (-0,03) та великих (-0,01) є вищим та приблизно однаковим.

Регіон. Зафіксовані суттєві регіональні різниці в значеннях цього показника. У розрізі регіонів найвище додатне значення показника зафіксовано в м. Києві (0,60), а також у Волинській (0,30) та Київській (0,25) областях. Водночас, у Сумській (-0,80), Дніпропетровській (-0,70) та Житомирській (-0,68) областях показник є найнижчим.

Галузь. При галузевому розподілі найвищий показник дебіторської заборгованості мають поліграфія (0,20) та деревообробна (0,13) промисловість із додатним значенням. Найнижчий показник у металообробки (-0,16).

Рис. 23. Індекси змін дебіторської заборгованості

Очікувані зміни дебіторської заборгованості

У перспективі трьох місяців підприємці очікують на сповільнення темпів накопичень заборгованості. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ зменшився із -0,08 до -0,12. Частка опитаних, що очікують на накопичення заборгованості, істотно не змінилась та становить 8% (була 8,6%), водночас частка тих, хто очікує на її скорочення, збільшилась, із 16,9% до 21,1%. Частка тих, хто вважає, що нічого не зміниться, зменшилась із 74,4% до 70,9%.

Розмір. При розподілі за розміром краще значення показника мають мікропідприємства (-0,23). Показник середніх (-0,16) та малих (-0,12) підприємств є вищим та приблизно однаковим. Найвище значення показника мають великі (-0,06) підприємства.

Регіон. У регіональному розподілі найбільше та вище за нуль значення мають м. Київ (0,50), Київська (0,15), Вінницька (0,10) та Полтавська (0,07) області. Найнижчим є показник Сумської (-0,93), Житомирської (-0,86) та Дніпропетровської (-0,60) областей.

Галузь. Гіршими очікування щодо накопичення дебіторської заборгованості є для поліграфії, значення якої є вищим та становить 0,20. Найнижчий показник мають виробництво будівельних матеріалів (-0,47) та хімічна (-0,29) промисловість.

КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Зміни щодо попереднього місяця

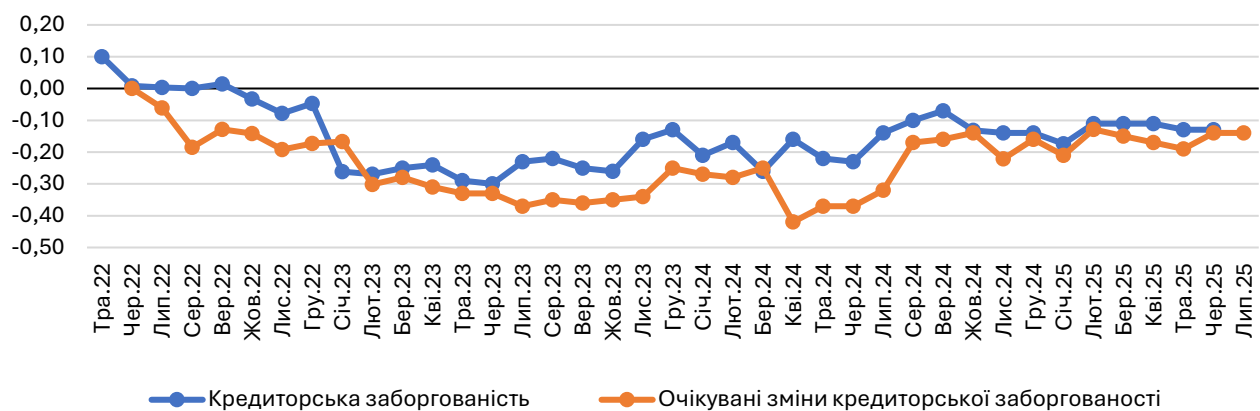
У червні 2025 року темпи накопичення кредиторської заборгованості сповільнились. ІНДЕКС ЗМІН КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ залишився незмінним та становить -0,13, як і минулого місяця. У відсотковому розподілі зменшилась і частка опитаних, що повідомили про накопичення заборгованості (із 8,1% до 5,2%), і частка тих, для кого кредиторська заборгованість скорочувалась (із 21,7% до 19%). Частка тих, для кого нічого не змінилось, збільшилась із 70,2% до 75,8%.

Розмір. Показник кредиторської заборгованості є найнижчим та однаковим для мікропідприємств (-0,20) Показник середніх (-0,16) та малих (-0,15) підприємств є вищим та приблизно однаковим. Найвище значення показника мають великі (-0,07) підприємства.

Регіон. Зафіксовано суттєві регіональні відмінності. Ситуація з накопиченням кредиторської заборгованості є гіршою у м. Києві та Київській області (по 0,10 для кожного регіону), а також у Кіровоградській (0,02) області. Найкраща ситуація в Сумській (-0,93), Дніпропетровській (-0,70) та Житомирській (-0,64) областях.

Галузь. У галузевому розподілі найвищим є показник заборгованості для поліграфії (0,20) з єдиним додатним значенням. Найнижчий та однаковий показник мають металообробка (-0,28) та харчова (-0,22) промисловість.

Рис. 24. Індекс змін кредиторської заборгованості

Очікувані зміни кредиторської заборгованості

На наступні три місяці підприємці не очікують змін показника. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ не змінився після зростання минулого місяця та становить -0,14, як і за попередній період. У відсотковому розподілі суттєвих змін не відбулось. Частка тих, хто очікує на скорочення обсягів кредиторської заборгованості, становить 18,7% (була 17,4%). Частка тих, хто очікує на її накопичення, також суттєво не змінилась та становить 3,3% (була 2,6%). Частка тих респондентів, які вважають, що нічого не зміниться, несуттєво зменшилась, із 80% до 78%.

Розмір. Показник очікувань щодо накопичення кредиторської заборгованості для малих (-0,21) підприємств є кращим та найнижчим. Вище та приблизно однакове значення показника мають середні (-0,17) та мікропідприємства (-0,19). Найвище значення показника мають великі (-0,07) підприємства.

Регіон. Показник очікувань щодо змін кредиторської заборгованості для м. Києва (0,15), Вінницької (0,10) та полтавської (0,07) областей, зі значенням вище нуля. Найнижчим є показник очікувань для Сумської (-0,93), Дніпропетровської (-0,65) та Житомирської (-0,64) областей.

Галузь. Серед галузей промисловості найвищим є показник поліграфії, значення якого дорівнює нулю. Найнижче значення мають виробництво будівельних матеріалів (-0,33) та хімічна (-0,25) промисловість.

ПОДАТКОВА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Зміни щодо попереднього місяця

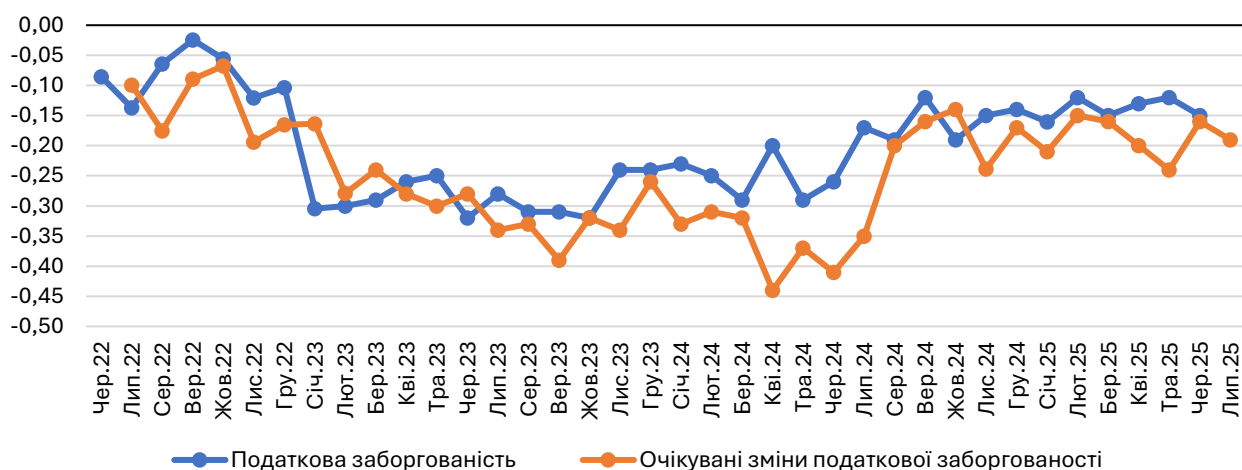
Показник щодо темпів накопичення податкової заборгованості перервав двомісячну тенденцію до прискорення. ІНДЕКС ЗМІН ПОДАТКОВОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ, хоча і несуттєво, проте зменшився із -0,12 до -0,15. Частка підприємств, що повідомили про скорочення податкової заборгованості за минулий місяць, дещо зросла, із 16,7% до 19%. Частка респондентів, які вказали на збільшення податкової заборгованості, залишилась майже без змін, та становить 3% (була 3,8%). Частка тих, хто вважає, що жодних змін не відбулось, суттєво не змінилась та становить 78,1% (була 79,5%).

Розмір. Показник накопичення податкової заборгованості є нижчим та приблизно однаковим для мікро- (-0,20), середніх (-0,19) та малих (-0,18) підприємств. Показник великих підприємств є вищим та становить -0,10.

Регіон. Спостерігаються суттєві відмінності в значенні цього показника за регіонами. Найвищим та додатним значення показника є для Одеської (0,10) та Київської (0,07) областей зі значеннями вище нуля. Найнижчим є показник Сумської (-1,00), Житомирської (-0,55) та Дніпропетровської (-0,45) областей.

Галузь. Найвищим показник податкової заборгованості є для поліграфії (0,50). Значення для легкої (-0,23) промисловості є найнижчим.

Рис. 25. Індекс змін податкової заборгованості

Очікувані зміни податкової заборгованості

На наступні три місяці підприємці очікують на сповільнення темпів накопичення заборгованостей. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН ПОДАТКОВОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ зменшився з -0,16 до -0,19. Частка тих, хто прогнозує скорочення податкової заборгованості, незначним чином збільшилась із 19,2% до 21,7%. Частка тих, хто очікує на її збільшення, залишилась незмінною, та становить 1,9%, як і минулого місяця. Частка тих, хто не очікує змін, дещо зменшилась, із 78,9% до 76,4%.

Розмір. Показник очікувань податкової заборгованості є найнижчим та приблизно однаковим для середніх (-0,23) та малих (-0,22) підприємств. Показник мікро- (-0,19) та великих (-0,15) підприємств є дещо вищим.

Регіон. У регіональному розподілі найвищий показник очікувань є для Одеської, Київської, Рівненської, Чернігівської, Кіровоградської, Запорізької та Вінницької областей, його значення є однаковим та дорівнює нулю. Показник Сумської (-1,00) та Житомирської (-0,59) областей є найнижчим.

Галузь. Найвищим показник очікувань податкової заборгованості є для поліграфії, його значення дорівнює нулю. Найнижчим є показник для легкої (-0,25) та харчової (-0,23) промисловості.

КІЛЬКІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ

Зміни щодо попереднього місяця

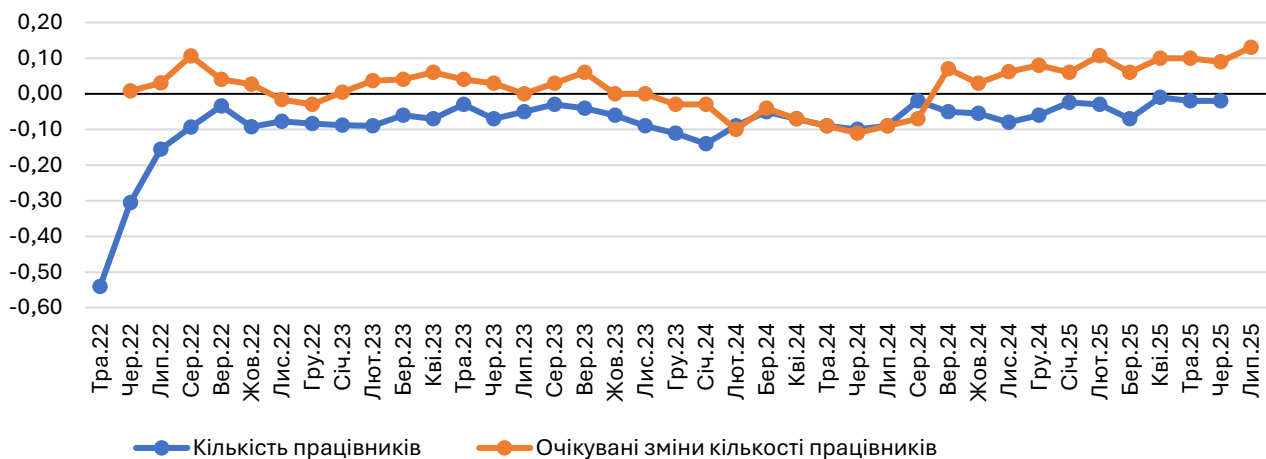
Темпи скорочення кількості працівників зберігають тенденцію до сповільнення. Індекс змін кількості працівників у червні залишився незмінним та становить -0,02, як і минулого місяця. Частка респондентів, що повідомляють про скорочення кількості співробітників, становить 5,6% (була 6,5%). Частка тих, хто вказав на їх збільшення, незначним чином зменшилась, із 5% до 3,9%). Частка тих, для кого нічого не змінилось, дещо зросла, із 88,5% до 82,6%.

Розмір. Найбільше про скорочення кількості працівників говорять на середніх (-0,04) підприємствах. Показник великих та мікропідприємств є однаковим та становить -0,02. Показник малих підприємств має єдине додатне значення, яке становить 0,01.

Регіон. У регіональному розподілі найвищим та додатним значення показника є для Закарпатської (0,20), Чернігівської (0,08) та Сумської (0,05) областей. Найчастіше про скорочення працівників повідомляють у Волинській (-0,14) та Чернівецькій (-0,09) областях.

Галузь. Найвищим значення показника є для поліграфії (0,14) та легкої (0,04) промисловості, які мають додатне значення. Найнижчим є показник для машинобудування (-0,12).

Рис. 26. Індекс змін кількості працівників

Очікувані зміни кількості працівників

На наступні три місяці очікується зростання кількості працівників: Індекс очікуваних змін кількості працівників збільшився із 0,13 до 0,09. Частка опитаних, які планують збільшувати кількість працівників, істотно не змінилась та становить 14,8% (була 14,2%). Частка тих, хто очікує на скорочення кількості працівників, незначним чином зменшилась, із 5,3% до 2,6%. Частка тих, хто не планує змін, дещо зросла, із 80,5% до 82,6%.

Розмір. Показник очікувань щодо кількості працівників є вищим та однаковим для малих та середніх (по 0,17 для кожного) підприємств. Показник великих підприємств є суттєво нижчим та становить 0,08. Найнижче значення показника мають мікропідприємства, показник яких дорівнює нулю.

Регіон. Значення індексу очікуваних змін кількості працівників суттєво залежить від регіону розташування підприємства. У регіональному розподілі найвище значення показника мають Закарпатська та Черкаська (по 0,93 для кожної) області. Найнижчі значення показника мають Дніпропетровська (-0,15), Волинська (-0,10) та Житомирська (-0,05) області.

Галузь. У галузевому розрізі найвищим індекс очікувань є для деревообробної (0,291) промисловості. Показник очікувань для металообробки (-0,04) є найнижчим із від'ємним значенням.

ПРАЦІВНИКИ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ

Зміни щодо попереднього місяця

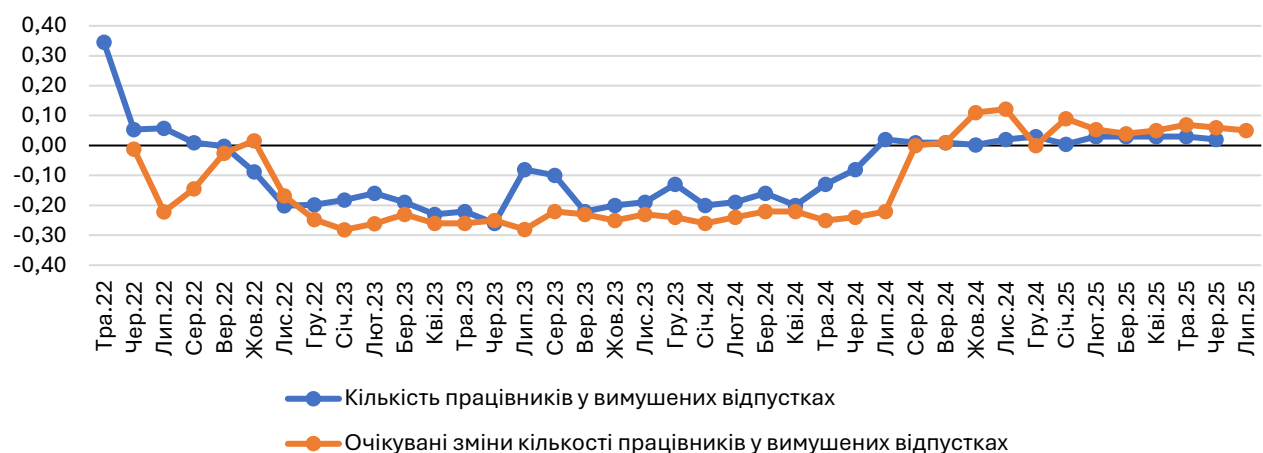
Темпи скорочення кількості працівників у вимушених відпустках зберігають тенденцію до сповільнення. ІНДЕКС ЗМІН КІЛЬКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ становить 0,02 (чотири місяці поспіль був 0,03). У відсотковому розподілі значних змін не відбулось. Частка тих, хто збільшував кількість таких працівників, суттєво не змінилась, та становить 4,1% (була 4,9%). Частка тих, хто зменшував їхню кількість, також істотно не змінилась, та становить 2,3% (була 1,3%). Частка тих, для кого за минулий місяць нічого не змінилося, становить 93,6% (була 93,8%).

Розмір. Показник малих (0,04) та середніх (0,03) підприємств є вищим та приблизно однаковим. Показник великих підприємств дорівнює нулю. Найнижче та від'ємне значення показника мають мікропідприємства (-0,02).

Регіон. Найбільшою мірою з-поміж різних регіонів зростання показника спостерігається для підприємств Волинської (0,10), Вінницької (0,08) та Черкаської (0,04) областей, а найчастіше про зменшення кількості співробітників, що перебувають у вимушених відпустках, повідомляють у Київській (-0,05) та Запорізькій (-0,03) областях, показник яких має від'ємне значення.

Галузь. У галузевому розподілі вищі показники щодо кількості працівників у вимушених відпустках мають поліграфія (0,14) та хімічна (0,06) промисловість. Показник легкої, деревообробної промисловості, металообробки та виробництва будівельних матеріалів є найнижчим, однаковим, його значення дорівнює нулю.

Рис. 27. Індекси змін кількості працівників у вимушених відпустках

Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках

Підприємства, які мають працівників у вимушених відпустках, не очікують суттєвих змін на наступні три місяці. ІНДЕКС ОЧІКУВАНИХ ЗМІН КІЛЬКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ У ВИМУШЕНИХ ВІДПУСКАХ становить 0,05 (був 0,06). У відсотковому розподілі істотних змін не відбулось. Частка тих підприємств, на яких очікується зростання кількості працівників у вимушених відпустках, становить 6,4% (була 7,8%). Частка тих, хто вважає, що кількість

таких працівників на їхньому підприємстві скоротиться, також істотно не змінилась та становить 1,1% (була 0,3%). Частка тих, хто вважає, що жодних змін не відбудеться становить 92,5% (було 91,9%).

Розмір. Показник середніх (0,09) та малих (0,07) підприємств є вищим та приблизно однаковим. Показник великих підприємств становить 0,01. Найнижче значення, яке дорівнює нулю, мають мікропідприємства.

Регіон. Показник очікувань для Закарпатської (0,33) та Черкаської (0,25) областей є найвищим. Показник Одеської (-0,07) та Київської (-0,05) областей є найнижчим із від'ємним значенням.

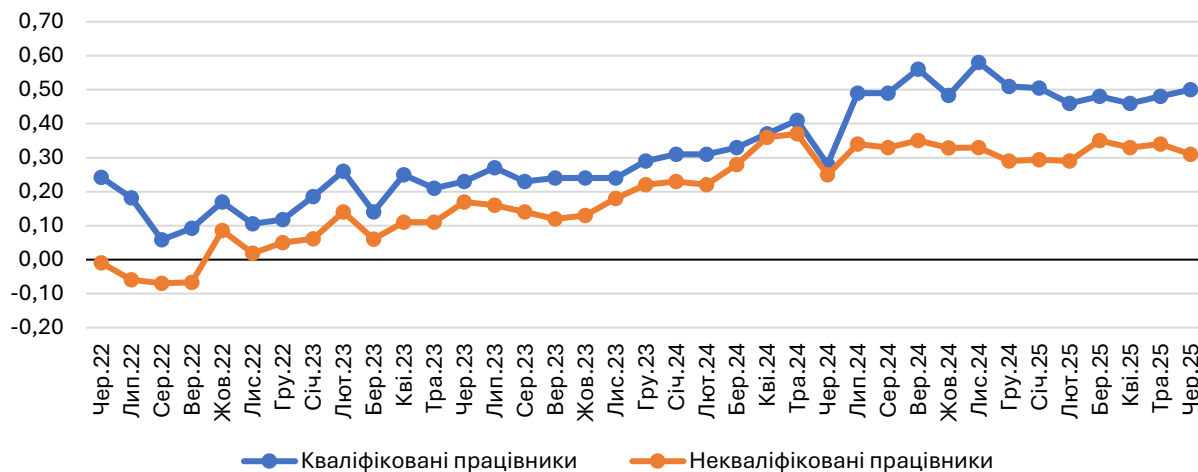
Галузь. Найвищим показник очікувань щодо зростання кількості працівників у вимушених відпустках є для хімічної (0,17) промисловості та поліграфії (0,14). Найнижчим є показник для виробництва будівельних матеріалів, значення якого дорівнює нулю.

КВАЛІФІКОВАНІ ТА НЕКВАЛІФІКОВАНІ ПРАЦІВНИКИ

У червні 2025 року труднощі в пошуку кваліфікованих працівників дещо зросли, а для некваліфікованих працівників незначним чином зменшились. Значення ІНДЕКСУ ТРУДНОЩІВ У ПОШУКУ КВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ зберігає тенденцію до поступового зростання та дещо збільшилось із 0,48 до 0,50. Значення ІНДЕКСУ ТРУДНОЩІВ У ПОШУКУ НЕКВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ незначним чином зменшилось.

Частка керівників підприємств, які вказали на те, що кваліфікованих працівників важче знайти, суттєво не змінилась та становить 49,6% (була 49,8%), а частка тих, кому важче шукати некваліфікованих працівників, зменшилась із 36,7% до 33,5%. Відсоток тих, кому легше знайти кваліфікованих працівників, становить 0,2% (був 1,3%), а частка тих, кому легше шукати некваліфікованих працівників становить 3,9% (була 3,8%). Частка тих, хто не відчуває жодних змін у пошуку кваліфікованих робітників, незначним чином збільшилась, із 48,9% до 50,2%, а для некваліфікованих працівників цей відсоток збільшився із 59,5% до 62,6%.

Рис. 28. Індеси змін труднощів у пошуку кваліфікованих та некваліфікованих працівників

Кваліфіковані працівники

Розмір. Найскладніше шукати працівників для малих (0,54) та середніх (0,51) підприємств. Показник великих підприємств становить 0,47. Найлегше шукати кваліфікованих працівників для мікропідприємств (0,36).

Регіон. Зафіксовано суттєві регіональні відмінності на ринку праці. У регіональному розподілі найважче шукати кваліфікованих працівників у Дніпропетровській та Чернігівській (по 1,00 для кожної) областях. Найлегше кваліфікованих працівників знайти в Одеській та Рівненській областях, показник яких дорівнює нулю.

Галузь. У галузевому розподілі найбільше складнощів із пошуком кваліфікованих працівників має поліграфія (0,71) та деревообробна (0,57) промисловість. Найлегше шукати кваліфікованих працівників для виробництва будівельних матеріалів (0,36).

Некваліфіковані працівники

Розмір. Показник труднощів у пошуку некваліфікованої робочої сили є дещо вищим та приблизно однаковим для великих (0,35) та середніх (0,33) підприємств. Показник малих підприємств становить 0,25. Показник мікропідприємств є найнижчим та становить 0,14.

Регіон. У регіональному розподілі найважче шукати некваліфікованих працівників у Дніпропетровській (0,94), Полтавській (0,90) та Вінницькій (0,79) областях. Найлегше шукати таких працівників у Сумській (-0,56) області, показник якої має єдине від'ємне значення.

Галузь. Найвищі показники щодо пошуку некваліфікованих працівників спостерігаються для машинобудування (0,42) харчової (0,37) та деревообробної (0,32) промисловості. Найлегше шукати некваліфікованих працівників для виробництва будівельних матеріалів (0,05).

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА

Проблеми ведення бізнесу під час війни

У червні 2025 року найгострішою перешкодою для бізнесу, викликаною повномасштабним російським вторгненням, знову став **брак робочої сили внаслідок призову або виїзду співробітників** – 58%. У період із січня 2025 року спостерігається коливання нестачі робочої сили внаслідок призову чи виїзду співробітників у межах 57 - 65%.

Друге місце в рейтингу перешкод для бізнесу, викликаних повномасштабною війною, зайняла **безпека праці**. Із цією проблемою зіштовхнулись 53% підприємств. Показник проблеми безпеки праці фактично не змінюється вже протягом останніх півроку.

Третє місце в рейтингу перешкод займає **зростання цін на сировину та матеріали** – 47%. У лютому 2025 року був зафіксований найвищий показник за весь період проведення опитування- 56%.

Четверте місце в рейтингу перешкод зайняла проблема **зменшення попиту на продукцію/послуги**. Цю проблему відчули 33% підприємств, що на 6% менше, ніж було на початку 2025 року, а саме в січні, коли ця частка складала 39%.

Про **складнощі в перевезенні сировини або товарів територією України** в червні повідомили 17% опитаних, внаслідок чого ця перешкода зайняла п'яте місце в рейтингу перешкод. Частка підприємств, які зіткнулися зі складнощами в перевезенні сировини або товарів територією України, фактично залишається незмінною з початку 2025 року, коли в січні вона становила -15%.

Шосту сходинку в рейтингу перешкод займає **брак обігових коштів** – 15%. Уперше проблема вийшла за межі 9 – 11%. У червні 2025 року фіксуємо найвищий показник за весь період проведення опитування.

Сьоме місце займає проблема **розриву ланцюжків постачання** – 14% підприємств вказали на цю перешкоду в червні 2025 року. З початку 2025 року це один із найвищих показників, у січні 2025 року 11% підприємств вказували на цю перешкоду.

Восьме місце займає проблема **блокування податкових накладних**. На неї в червні вказали аж 10% опитаних підприємств. Це найвищий показник за весь період проведення опитування. Весь час він коливався в межах 4 - 8%.

Дев'яте місце в рейтингу перешкод займає **корупція** – 5%. Показник є фактично незмінним протягом всіх хвиль опитування.

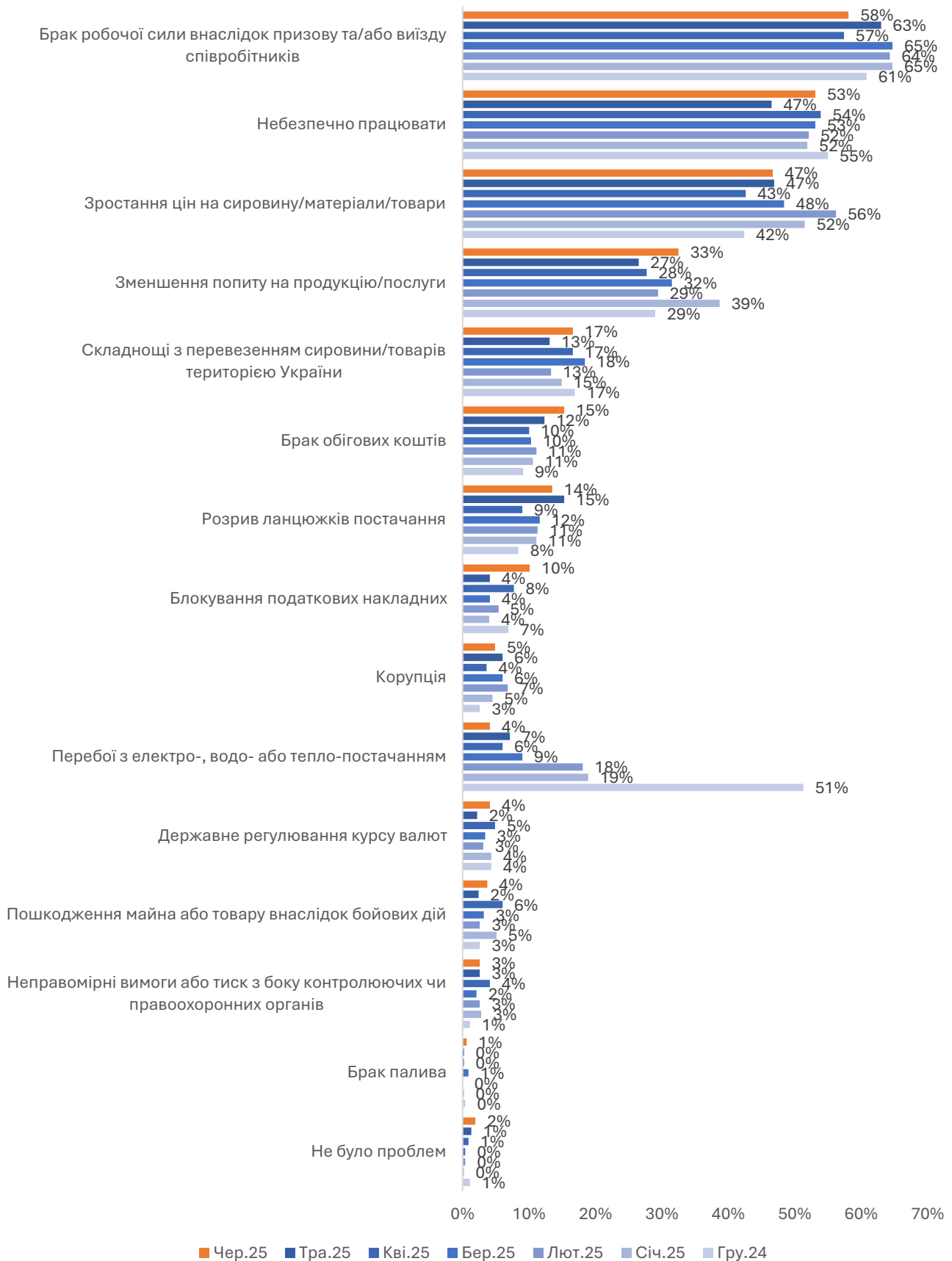
Десяте місце в рейтингу перешкод для бізнесу, викликаних повномасштабним російським вторгненням, у червні займають аж три проблеми: **перебої з електро-, водо- та теплопостачанням, державного регулювання курсу валюти, пошкодження майна або товару внаслідок бойових дій**. Кожна з цих перешкод виявилась проблемою для 4% підприємств. Проблема перебоїв з електро-, водо- та теплопостачанням уперше за весь час проведення опитування має такий низький показник. Ще в грудні 2024 року він становив 51%.

Проблема **неправомірної вимоги або тиску з боку контролюючих чи правоохоронних органів** опинилась на одинадцятій сходинці; на неї вказали – 3% підприємств.

Проблема **браку** палива була перешкодою для 1% опитаних підприємств у червні 2025 року.

Крім цього, 2% підприємств у червні 2025 року сказали, що не зіштовхнулись з іншими перешкодами.

Рис. 29. Найважливіші проблеми для опитаного бізнесу

Проблеми бізнесу різного розміру. У червні великі підприємства найчастіше повідомляли про таку перешкоду безпеки праці - 69%, мікро-, малі та середні підприємства: 56%, 45%, 35%. Також великі

підприємства часто повідомляли про проблему браку робочої сили - 68%. Тоді як мікро-, малі і середні підприємства вказали: 60%, 58%, 33% відповідно.

Мікропідприємства найбільше відчують на собі зростання цін на сировину та матеріали – 55%, тоді як малі, середні та великі – 47%, 45%, 43% відповідно. Також мікропідприємства найбільше реагують на зменшення попиту на продукцію – 47%, тоді як малі, середні та великі – 34%, 36%, 18% відповідно.

Проблеми бізнесу за галузями промисловості. Про те, що працювати небезпечно, найчастіше говорив бізнес, що працює у машинобудуванні (67%), галузі металургії (65%), у харчовій промисловості (61%), а також у хімічній промисловості (51%).

У всіх галузях, а саме у деревообробній промисловості, харчовій промисловості, легкій промисловості, у галузі машинобудування, хімічній промисловості, у галузі виробництва будівельних матеріалів та в галузі виробництва металу та металообробки повідомляють про брак робочої сили через мобілізацію або виїзд співробітників (більше 55%).

У галузі легкої промисловості найчастіше скаржаться на зростання цін на сировину та матеріали – 53%. Також підприємства харчової промисловості та машинобудування скаржаться на зростання цін на сировину та матеріали – по 50%.

Про зменшення попиту на продукцію/послуги в червні найчастіше повідомляли підприємства в галузі металургії (42%) та будівельних матеріалів (39%)³.

Проблеми бізнесу за регіонами. Усі підприємства в Запорізькій та Дніпропетровській областях вказали на проблему безпеки праці. Також високі частки бізнесу, який зіштовхнувся з проблемою безпеки праці, зафіксовані у Вінницькій, Житомирській, Київській, Кіровоградській, Полтавській, Харківській та Черкаській областях - більше 70%. Про зростання цін на сировину та матеріали, найчастіше говорили підприємства у Львівській, Полтавській, Харківській, Сумській, Чернівецькій областях та м. Києві (більше 75%).

На брак робочої сили через повномасштабну війну скаржаться всі опитані підприємства Закарпатської області. Також висока частка зафіксована в Дніпропетровській, Житомирській, Київській, Одеській, Рівненській та Полтавській областях (більше 70%).

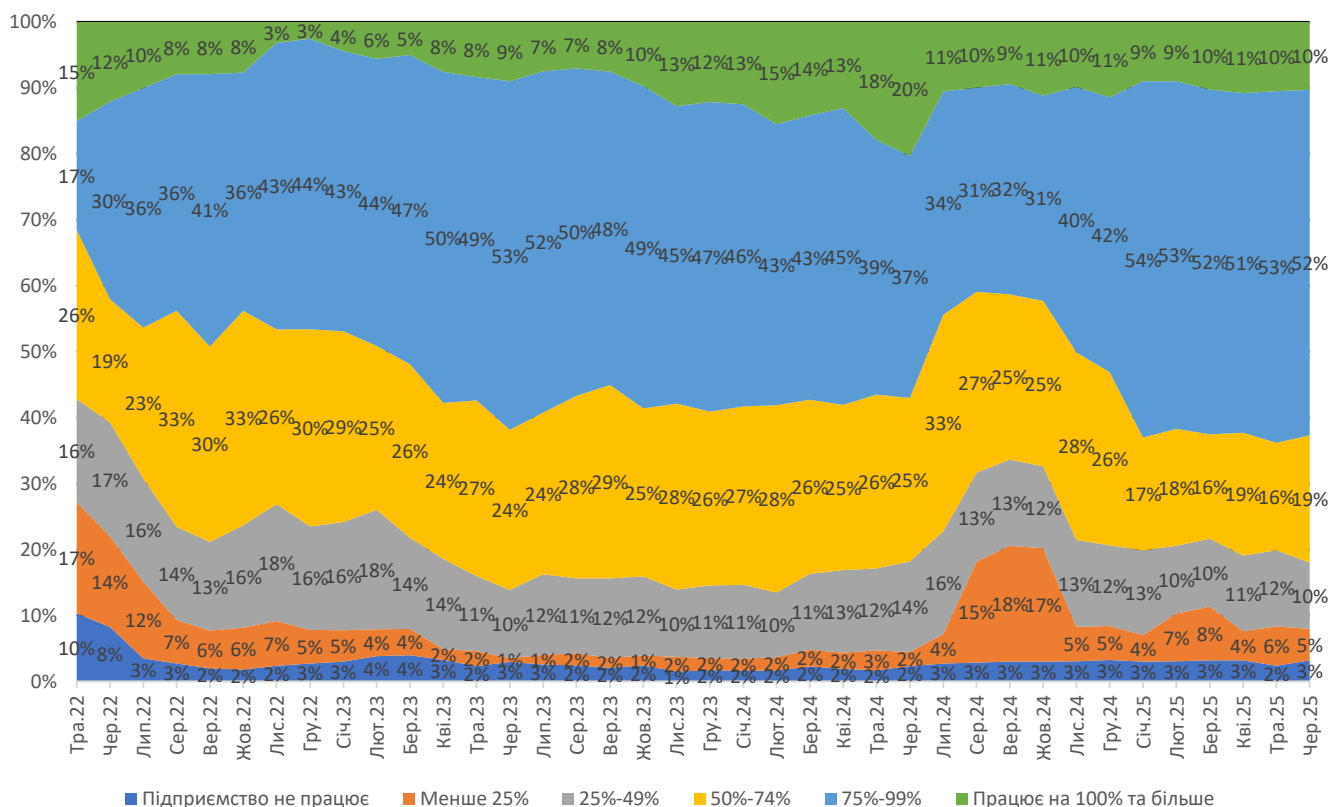
Вплив війни на завантаження виробничих потужностей/обсяги виробництва

У червні 2025 року лише 10% підприємств повідомили, що працюють на повну потужність (100% і більше), що вказує на відсутність змін порівняно з попереднім місяцем (10% у травні). Водночас, частка підприємств, які працюють майже на повну потужність (75% - 99%), становила 52%% (53% у травні). У результаті, **сумарна частка підприємств, які працюють на майже на повну та повну потужність, становила 63%**, що є одним із найвищих показників за всі хвили опитування (у попередньому місяці була найвища – 64%).

У червні 2025 року 3% опитаних підприємств повідомили про припинення своєї діяльності впродовж війни. Цей показник продовжував залишатися низьким із липня 2022 року, у діапазоні 2% – 4%. На рівні менше ніж 25% від довоєнних обсягів виробництва працювали лише 5% підприємств у червні (6% у травні). Окрім цього, 10% підприємств працювали на рівні 25% - 49% довоєнних виробничих потужностей (12% у травні). **У підсумку, у червні майже кожне п'яте (18%) підприємство працювало менше ніж на половину потужності або не працювало порівняно з довоєнним часом.**

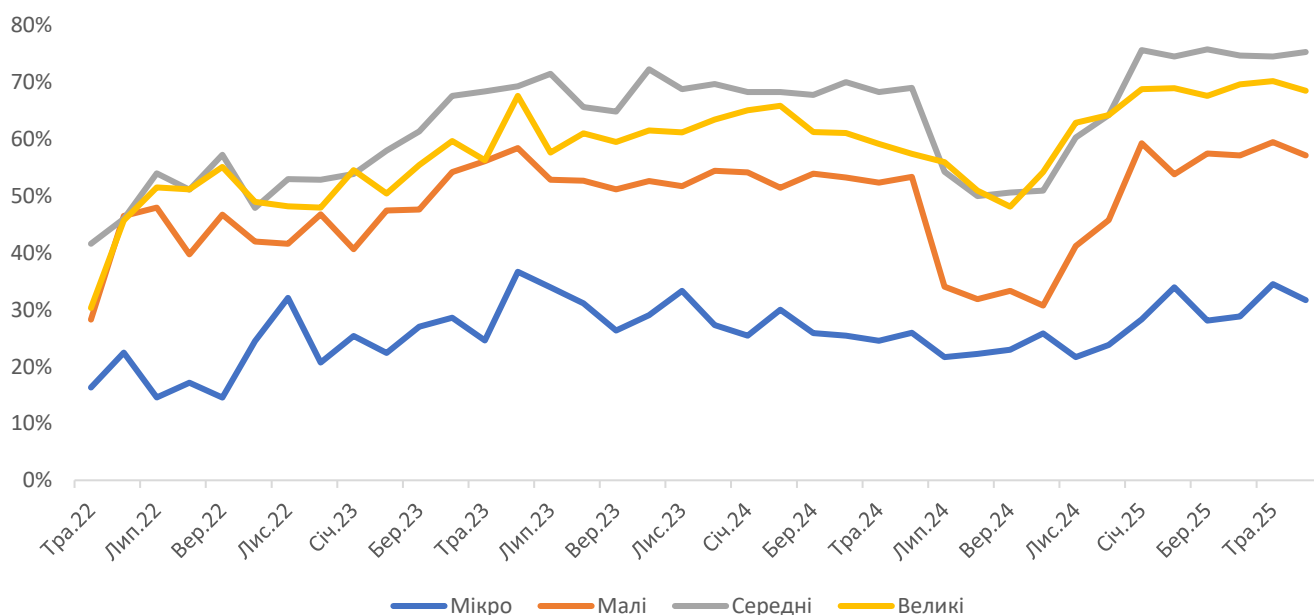
³ У цьому аналізі не розглядаються підприємства галузей сільського господарства, будівництва, торгівлі та послуг, а також підприємства, що ввійшли до категорії «Інші виробництва». Також не розглядаються підприємства галузі поліграфії через недостатню для проведення аналізу вибірки в цій галузі.

Рис. 30. Вплив війни на роботу підприємств (% опитаних)

Результати бізнесу різного розміру. У червні 2025 року незначною мірою знизився рівень завантаження виробничих потужностей усіх типів підприємств за розміром, окрім середніх. Частка мікропідприємств, які працювали на майже повну та повну потужність, зменшилася з 34% у травні до 32% у червні, частка малих зменшилася від 59% до 57%, а великих – із 70% до 69%. Водночас, не змінився показник середніх підприємств (75%).

Рис. 31. Частка підприємств, які працюють майже на повну та повну потужність (75 – 99%, 100% та більше) порівняно з довоєнним періодом (за розміром підприємств, %)

Станом на червень 2025 року не працювали 13% представників мікробізнесу. Також не працювали 4% малих, 1% середніх та 1% великих підприємств. Таким чином, **мікробізнес упродовж усіх хвиль опитування залишається більш чутливим до викликів воєнного часу.**

Результати бізнесу різних галузей. Харчова галузь залишається на першій сходинці зі 76% підприємств, які працюють на майже повну або повну потужність у червні (78% у травні). На другу сходинку вийшла деревообробна промисловість – завантаження зросло з 66% у травні до 74% у червні. На третій сходинці – машинобудування з 64% у червні (67% у травні). Найнижчий рівень завантаження виробничих потужностей залишається в металургії та металообробці (37% у червні працювали на високому рівні завантаження).

Рис. 32. Частка промислових підприємств, які працюють майже на повну та повну потужність (75 – 99%, 100% та більше) порівняно з довоєнним періодом, % опитаних за галузями⁴

	Чер.24	Лип.24	Сер.24	Вер.24	Жов.24	Лис.24	Гру.24	Січ.25	Лют.25	Бер.25	Кві.25	Тра.25	Чер.25
Харчова промисловість	70	55	54	60	57	64	65	77	74	73	74	78	76
Деревообробна промисловість	22	22	30	18	28	56	67	76	58	69	69	66	74
Машинобудування	51	39	43	41	47	51	57	58	70	67	64	67	64
Легка промисловість	63	49	38	40	42	47	49	64	57	57	57	57	63
Виробництво будматеріалів	37	47	37	33	42	44	43	59	63	68	68	67	60
Хімічна промисловість	31	29	20	26	29	43	46	59	56	56	60	59	51
Металургія та металообробка	38	9	21	21	14	22	29	36	46	44	36	40	37

Created with Datawrapper

Результати за регіонами. У червні в більшості регіонів спостерігався невисокий рівень завантаження виробничих потужностей. Однак майже на повну та повну потужність у грудні продовжували працювати всі опитані підприємства в Житомирській (100%), Закарпатській (100%), Полтавській (100%), Рівненській (100%) та Черкаській (100%) областях. Ситуація залишається складною в прифронтовій Запорізькій області, де відсутні підприємства, які б працювали на високому рівні завантаження потужностей.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

У рамках тридцять восьмої хвилі опитування серед усіх респондентів зафіксовано **59% підприємств, що були або є експортерами**. Водночас, 33% підприємств ніколи не мали експорту, а 7% не змогли дати відповіді на запитання.

Станом на червень 2025 року серед експортерів **84% опитаних вказали, що експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців**. Ще 2% підприємств уперше розпочали експортувати саме під час війни (упродовж останніх 12-ти місяців). Водночас, 14% підприємств експортували до початку війни, але не мали експорту впродовж останніх 12-ти місяців. Український бізнес досягнув певної планки відновлення експортної діяльності, адже частина бізнесу не може побороти нові виклики для відновлення експорту.

Результати бізнесу різного розміру. За результатами червня 2025 року, знову зафіксовано закономірність щодо стану експортної діяльності залежно від розміру підприємства. Серед мікробізнесу 56% підприємств, які експортували до війни, але не мали експортної діяльності впродовж останніх 12-ти місяців. Також висока частка підприємств, які не можуть відновити експорту, серед малого бізнесу – 19%. Дещо краща ситуація серед експортерів середнього розміру: 15% опитаних не експортували останні 12 місяців. Найкраща ситуація

⁴ Дані для поліграфічної промисловості недоступні для більшої частини 2025 року через недостатню наповнюваність підвибірки.

серед великого бізнесу, у якого відповідний показник становив лише 4%. Таким чином, великі підприємства традиційно є лідерами з відновлення експортної діяльності.

Рис. 33. Вплив війни на експортну діяльність (% опитаних експортерів)

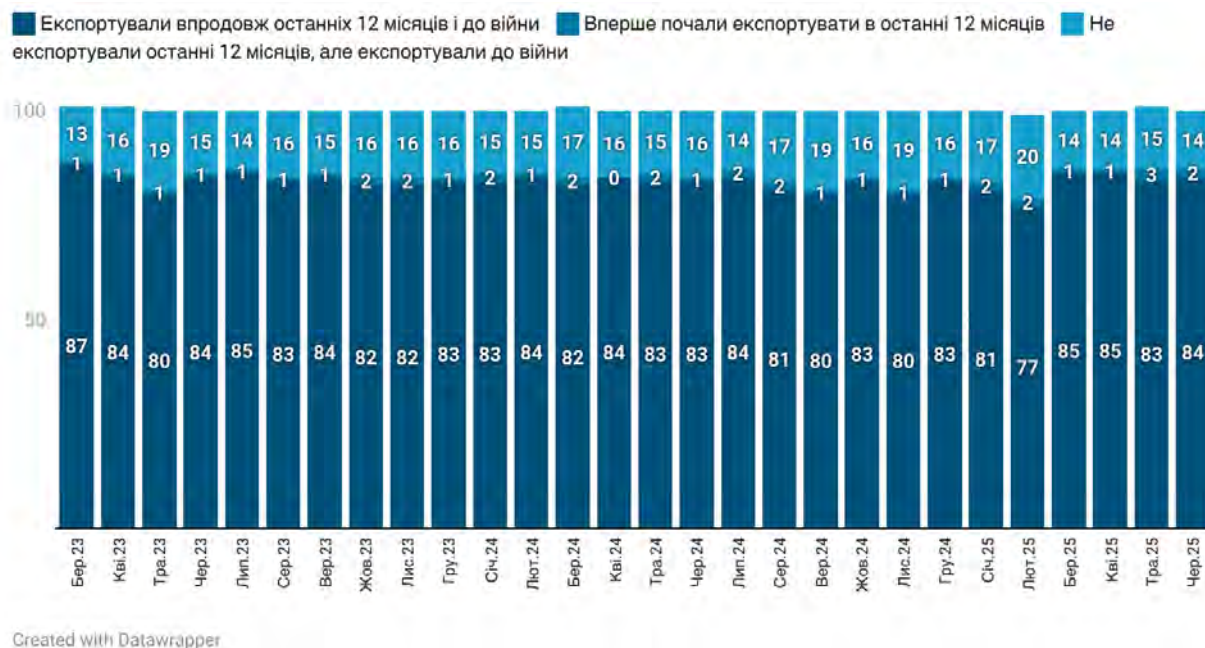

Рис. 34. Частка експортерів, які не експортували впродовж останніх 12-ти місяців, за розміром підприємств (% опитаних експортерів)

Рис. 35. Частка підприємств, які не експортували впродовж останніх 12-ти місяців, але були експортерами до повномасштабного вторгнення, за галуззю промисловості (% опитаних експортерів)

Результати бізнесу за галуззю. За даними червня 2025 року, найбільш складна ситуація з відновленням експорту залишається в металургії та металообробці. Зокрема, 35% підприємств галузі вказали, що

експортували до повномасштабного вторгнення, але не мали експорту впродовж останніх 12-ти місяців. У харчовій промисловості, яка в цілому є лідером відновлення, відповідний показник становить 15%. Водночас, найнижча частка підприємств, які не повернули експортну діяльність за вказаний період, у деревообробній промисловості – 6%.

Результати за регіонами. Упродовж усіх хвиль щомісячного опитування доступні дані не дозволяють зробити висновки щодо чітких регіональних закономірностей через недостатню наповнюваність підвбірок в окремих областях. Однак в окремих регіонах усі підприємства (серед тих, хто зміг дати відповідь) відновили експорт, зокрема у Закарпатській, Київській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Харківській, Черкаській областях та в місті Києві. Найскладніша ситуація залишається в Дніпропетровській та Житомирській областях, у яких відповідно 56% та 65% не мали експорту впродовж останніх 12-ти місяців, хоча мали його до війни.

ВПЛИВ ВИМКНЕНЬ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ

Під час тридцять восьмої хвилі опитування промисловим підприємствам було знову запропоновано оцінити вплив проблем з електропостачанням на їхню діяльність. **У травні 2025⁵ року незначною мірою покращилася ситуація з вимкненнями електропостачання порівняно з попереднім місяцем. Зокрема, у травні 13% підприємств тимчасово призупиняли роботу через вимкнення електропостачання (для порівняння – у квітні 15%).** При цьому, у 51% підприємств вимкнень взагалі не було (50% у квітні). Окрім цього, 36% підприємств працювали весь час, навіть якщо відбувалися вимкнення. Водночас, 11% підприємств зупиняли роботу лише на 1 - 10% робочого часу. Відсутні підприємства, які **мали найбільш критичні втрати (більше половини робочого часу)**.

Рис. 36. Вплив вимкнень електропостачання на роботу підприємств, % опитаних

Created with Datawrapper

У результаті, у середньому через вимкнення електроенергії підприємства втратили 4% загального обсягу робочого часу за травень 2025 року (серед тих підприємств, які мали вимкнення). Це на рівні попереднього місяця – у квітні теж було 4%. При цьому, ситуація також дещо відрізняється залежно від розміру бізнесу, галузі та регіону.

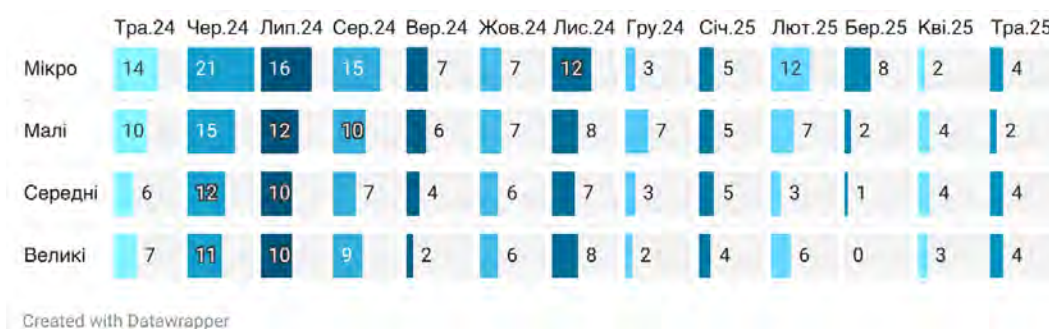
⁵ У рамках опитування, запитання щодо втрат робочого часу ставиться стосовно попереднього місяця, який уже завершився. Тобто, у червні респондентів запитували про втрати робочого часу в травні.

Рис. 37. Середній % часових втрат через вимкнення електропостачання, за місяцями

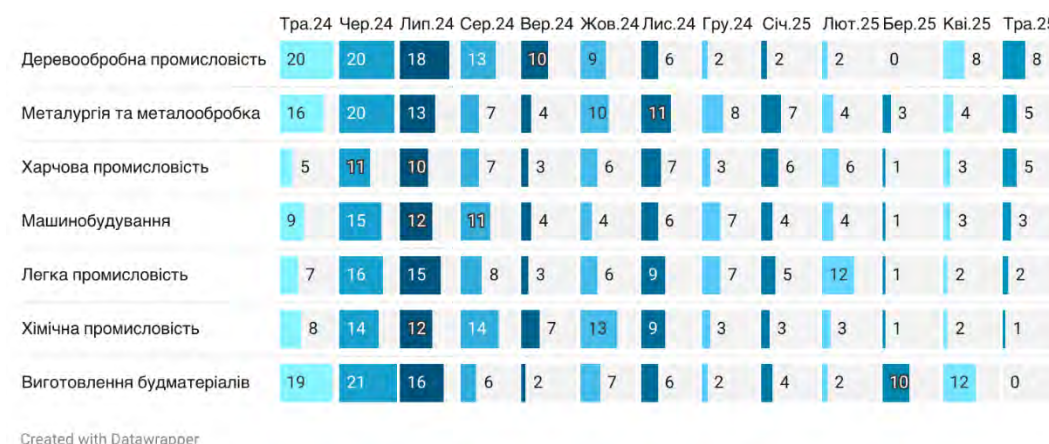
Результати бізнесу різного розміру. Ситуація відрізняється для підприємств різного розміру. Наприклад, не було вимкнень у 64% мікро-, 53% малих, 43% середніх та 56% великих підприємств. Водночас, продовжували працювати навіть у випадку вимкнень 21% мікро-, 37% малих, 44% середніх та 28% великих підприємств. У травні 2025 року продовжували залишатися майже на одному рівні втрати підприємств різного розміру. Зокрема, у травні малі підприємства втратили в середньому 2% робочого часу, а мікро-, середні та великі – 4%.

Рис. 38. Середній % часових втрат підприємств (за розміром), % опитаних

Результати бізнесу за галуззю. Найнижчі середні втрати робочого часу від вимкнень електропостачання зафіксовано у виготовленні будівельних матеріалів (0%) та хімічній (1%) промисловості. Однак в окремих галузях ситуація була дещо гірша. Зокрема, у деревообробній промисловості середні часові втрати становили 8%. На другому місці, за розміром втрат, металургія та металообробка і харчова промисловість – у середньому 5% часових втрат.

Рис. 39. Середній % часових втрат підприємств (за галуззю промисловості), % опитаних

Результати бізнесу за регіонами. Результати опитування знову підтверджують певну регіональну специфіку негативного впливу вимкнення електропостачання. Найвищі середні часові втрати зафіксовано в Рівненській (19%) та Київській (8%) областях. При цьому показник втрат підраховується лише серед тих підприємств, які мали вимкнення. У більшості регіонів середні втрати нижчі 5% або ж взагалі відсутні.

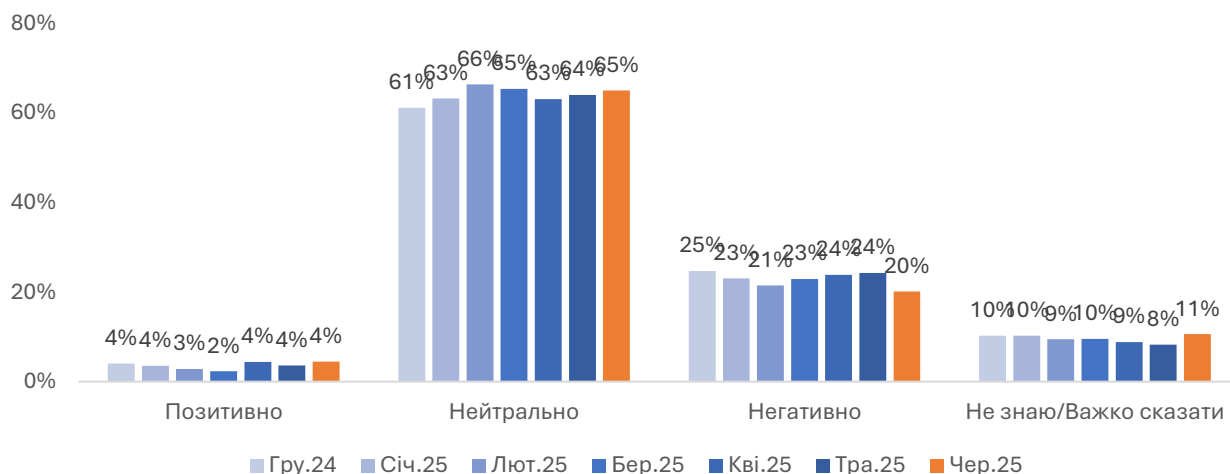
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

У червні частка позитивних оцінок політики уряду щодо підтримки бізнесу склала 4%. Оцінка є досить низькою вже тривалий період. Рівень позитивних оцінок цієї політики вже близько року не перевищує 8%, а зафіксована в березні частка 2% стала найнижчими показниками за весь період цього дослідження, перша хвиля якого була проведена в травні 2022 року.

Частка нейтральних оцінок цієї політики збільшилась з 64% у травні до 65% у червні, частка негативних оцінок зменшилась з 24% у травні до 20% у червні. Решта 11% респондентів не змогли поставити оцінку цій політиці. Ця частка не змінюється останні чотири місяці.

Рис. 40. Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу за розміром бізнесу. На фоні низького рівня позитивних оцінок державної політики з підтримки бізнесу в цілому, оцінки дещо покращуються зі зростанням розміру підприємств, хоча різниця між ними незначна. Так, серед великих підприємств цю політику позитивно оцінили 6% опитаних, тоді як серед мікробізнесу лише 1 підприємство.

Крім цього, представники мікро- та малих підприємств негативно оцінюють державну політику з підтримки бізнесу частіше, ніж представники решти бізнесу. Зокрема, 30% мікропідприємств та 27% малих підприємств поставили негативні оцінки політиці, у той час як серед респондентів, які представляють середній та великий бізнес, відповідна частка складає 16% та 11%.

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу за сектором. Найчастіше позитивні оцінки державній політиці з підтримки бізнесу ставлять представники машинобудівної промисловості (9%)⁶.

Однак також серед підприємств машинобудівної промисловості зафіксована й одна з найвищих часток негативних оцінок цієї політики (24%). Також цю політику часто негативно оцінюють підприємства з виробництва легкої промисловості – 23% та харчової промисловості – 22%.

⁶ У цьому аналізі не розглядаються підприємства галузей сільського господарства, будівництва, торгівлі та послуг, а також підприємства, що увійшли до категорії «Інші виробництва». Також не розглядаються підприємства галузі поліграфії через недостатню для проведення аналізу вибірки в цій галузі.

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу за регіоном. Найвищий рівень позитивних оцінок державної політики з підтримки бізнесу в червні 2025 року зафіксовано в Черкаській області (18% опитаних).

Разом із цим, найбільші частки негативних оцінок зафіксовано серед бізнесу м. Києва – 55%.

Бачення ролі держави для ведення бізнесу

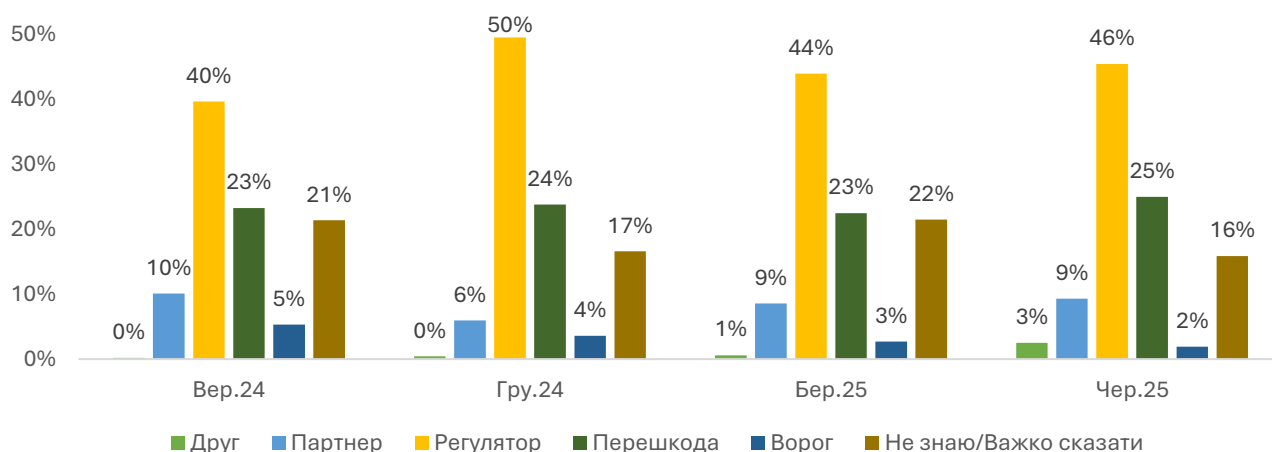
У червні 2025 року ми ввосьме в рамках цього опитування запитали представників підприємств про те, якою вони бачать сьогодні роль держави (уряду) для бізнесу в Україні. Як варіанти вибору були запропоновані поняття «друг», «партнер», «регулятор», «перешкода» та «ворог». Таке ж питання раніше було поставлено у хвилях цього опитування, які відбулися у вересні та грудні 2023 року, у березні, червні, вересні, грудні 2024 року та березні 2025 року⁷.

Підприємства, опитані в червні, найчастіше називали державу регулятором (46%) або перешкодою (25%). Ці обидві частки дещо зменшились порівняно з березнем 2025 року, коли вони складали, відповідно, 44% та 23%.

Водночас, у червні частіше називали державу другом та партнером ніж три місяці тому: 3% та 9% опитаних відповідно. Для порівняння, у березні таких було 1% та 9%. Частка тих, хто вважав державу ворогом бізнесу, практично не змінилася за попередні три місяці і в червні склала 2%.

Крім цього, 16% опитаних не змогли визначити роль держави в Україні для ведення бізнесу, що є нижче ніж за попередньої хвилі опитування, коли таких респондентів було 22%.

Рис. 41. Бачення ролі держави (уряду) для бізнесу

Бачення ролі держави для ведення бізнесу за розміром підприємств. Серед великих підприємств частіше вважають, що держава (уряд) є партнером для їхнього бізнесу, на відміну від підприємств менших розмірів. Тоді як серед малих та середніх підприємств частка тих, що називають державу партнером для бізнесу, не перевищує 6%, серед великих підприємств ця частка склала 19%. Варто зазначити, що серед опитаних мікропідприємств лише 5% підприємств назвало державу другом або партнером бізнесу.

Натомість мікро- та малі підприємства більш схильні говорити про те, що держава перешкоджає бізнесу. Її назвали перешкодою та ворогом для бізнесу 29% та 39% таких підприємств відповідно, у той час як серед великих та середніх підприємств ці частки менші: 23% та 17% відповідно.

Бачення ролі держави для ведення бізнесу за сектором. У хімічній галузі та машинобудуванні про роль держави (уряду) для бізнесу позитивно говорять частіше ніж в інших: 17% та 15% підприємств, відповідно,

⁷ В опитуванні у вересні 2023 року серед варіантів відповіді не було варіанту «перешкода», його було додано, починаючи з грудня 2023 року, щоб збалансувати позитивні та негативні характеристики.

називають державу другом або партнером для бізнесу. У решті галузей, представлених у цьому опитуванні, ця частка не перевищує 12%⁸.

Натомість у галузі виробництва будівельних матеріалів та металургії 36% та 30% підприємств, відповідно, назвали державу перешкодою або ворогом для бізнесу. Це більше ніж в інших галузях, у яких ця частка опитаних знаходиться в межах від 0% до 29%.

Бачення ролі держави для ведення бізнесу за регіонами.

Порівняно часто роль держави для бізнесу позитивно характеризують у Київській, Кіровоградській, Рівненській та Черкаській областях, де частки оцінок ролі держави як друга або партнера для бізнесу склали від 35% та більше.

Водночас, найвищі частки підприємств, представники яких називають державу перешкодою або ворогом для бізнесу, зафіксовано у Вінницькій, Волинській, Житомирській, Закарпатській, Дніпропетровській, Сумській областях (більше 35%).

⁸ У цьому аналізі не розглядаються підприємства галузей сільського господарства, будівництва, торгівлі та послуг, а також підприємства, що ввійшли до категорії «Інші виробництва». Також не розглядаються підприємства галузі поліграфії через недостатню для проведення аналізу вибірку в цій галузі.

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

У цьому звіті представлено результати тридцять восьмого нового щомісячного опитування підприємств «Український бізнес в умовах війни». Дані було зібрано за допомогою поєднання декількох методів збору даних: телефонне інтерв'ю представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми інтерв'юерами та, у невеликій кількості випадків, самостійне заповнення онлайн-форми представниками підприємств, які під час попереднього телефонного контакту висловили бажання самостійно внести дані до онлайн-форми. Усі відповіді – і заповнені респондентами самостійно, і надані інтерв'юерам телефоном – було зібрано в одній базі даних. Після завершення опитування експерти ІЕД провели контроль та очищення даних і проаналізували відповіді.

У цьому опитуванні, зокрема, ми продовжуємо вивчати показники ділового клімату та кон'юнктури, які досліджує ІЕД у щоквартальних опитуваннях промислових підприємств у рамках проєкту «Ділова думка». Це, зокрема, показники, які в числовому вимірі показують зміни з місяця в місяць таких важливих для бізнесу показників, як обсяги виробництва та реалізації, обсяги експорту, запаси сировини та матеріалів, кількість нових замовлень та інших, а також очікування бізнесу щодо їх змін у наступні три та шість місяців.

Такі індекси обчислюють за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, коли підприємство відповідає, що показник збільшився, 0, якщо він не змінився, і -1, якщо він зменшився, а результат є балансом між позитивними та негативним відповідями. Наприклад, якщо зі ста респондентів двадцять вказали на зростання виробництва, п'ятдесят респондентів – на його скорочення, і тридцять зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, на яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, на яких виробництво скоротилось. Для більш точного заміру на рівні мікроданих відбувається зважування кожної відповіді з урахуванням розміру підприємства за кількістю працівників.

За допомогою таких індексів можна відстежувати динаміку змін цих показників, порівнювати їх у часі та швидко оцінювати загальний напрямок змін умов для ведення бізнесу та ситуації на підприємствах.

Польовий етап опитування тривав із 19 до 30 червня 2025 року.

ВИБІРКА

Усього в 38-й хвилі було опитано 473 підприємств. Вони розташовані у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Закарпатській, Запорізькій, Житомирській, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській областях та в місті Києві. У кожному з цих регіонів було опитано від 4-х до 43-х підприємств⁹.

Більшість вибірки склали промислові підприємства – 411 підприємств або 87% вибірки. Серед них переважають підприємства харчової, легкої промисловості та машинобудування. До сфери сільського господарства належать 11 опитаних підприємств (2% вибірки), до торгівлі – 28 (6% вибірки). 17% підприємств або 7% вибірки працюють у сфері послуг, і 6 підприємств (2%) належать до галузі будівництва.

Серед опитаних підприємств є підприємства різних розмірів, які визначаються за кількістю працівників. Із них мікропідприємств (до 10-ти працівників включно) – 63 або 13% вибірки, малих (від 11-ти до 50-ти працівників) – 142 або 30% вибірки, середніх (від 51-го до 250-ти працівників) – 159 або 34% вибірки, і великих (більше ніж 250 працівників) – 109 або 23% вибірки.

⁹ В опитуванні зазначалась область, у якій знаходилося підприємство на час проведення опитування.

Додаток 1. Вибрані результати опитування в цифрах

Вибірка

Розмір підприємств

	Кількість	Частка вибірки
Мікро-	63	13%
Малі	142	30%
Середні	159	34%
Великі	109	23%
УСЬОГО	473	100%

Сектор/галузь промисловості

	Кількість	Частка вибірки
Сільське господарство	11	2%
Виробництво металу та металообробка	27	6%
Хімічна промисловість	35	7%
Машинобудування	55	12%
Деревообробна промисловість	32	7%
Виробництво будівельних матеріалів	25	5%
Харчова промисловість	143	30%
Легка промисловість	52	11%
Поліграфічна промисловість	8	2%
Інші виробництва	34	7%
Будівництво	6	2%
Торгівля	28	6%
Послуги	17	7%
УСЬОГО	473	100%

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, за розміром, індекс змін (червень 2025)

	Усі	Мікро	Малі	Середні	Великі
Виробництво	0,17	-0,18	0,04	0,15	0,31
Очікувані зміни виробництва	0,39	0,02	0,34	0,32	0,54
Продажі	0,19	-0,17	0,04	0,20	0,33
Очікувані зміни продажів	0,38	0,00	0,33	0,30	0,53
Експорт	0,15	-0,47	-0,13	0,09	0,29
Очікувані зміни експорту	0,44	0,00	0,36	0,37	0,52
Дебіторська заборгованість	-0,05	-0,10	-0,03	-0,10	-0,01
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,12	-0,23	-0,12	-0,16	-0,06
Кредиторська заборгованість	-0,13	-0,20	-0,15	-0,16	-0,07
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,14	-0,19	-0,21	-0,17	-0,07
Податкова заборгованість	-0,15	-0,20	-0,18	-0,19	-0,10

	Усі	Мікро	Малі	Середні	Великі
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,19	-0,19	-0,22	-0,23	-0,15
Запаси сировини	0,11	-0,02	-0,01	0,05	0,27
Очікувані зміни запасів сировини	0,23	0,13	0,13	0,16	0,39
Запаси готової продукції	-0,01	0,00	-0,02	-0,03	0,01
Очікувані зміни запасів готової продукції	0,07	-0,11	0,09	0,08	0,07
Нові замовлення	0,11	-0,14	0,01	0,11	0,19
Очікувані зміни нових замовлень	0,33	0,04	0,31	0,26	0,44
Ціни на сировину та матеріали	0,27	0,40	0,29	0,20	0,29
Ціни на сировину та матеріали, очікування	0,43	0,20	0,53	0,42	0,41
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни)	0,31	0,29	0,31	0,28	0,35
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни), очікування	0,42	0,22	0,52	0,41	0,42
Кількість працівників	-0,02	-0,02	0,01	-0,04	-0,02
Очікувані зміни кількості працівників	0,13	0,00	0,17	0,17	0,08
Кількість працівників у вимушених відпустках	0,02	-0,02	0,04	0,03	0,00
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	0,05	0,00	0,07	0,09	0,01
Кваліфіковані працівники	0,50	0,36	0,54	0,51	0,47
Некваліфіковані працівники	0,31	0,14	0,33	0,28	0,35
Оцінка фінансово-економічної ситуації	0,00	-0,32	-0,08	-0,02	0,10
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,25	-0,05	0,18	0,22	0,36
Оцінка ділового середовища	-0,02	-0,35	-0,13	-0,05	0,09
Очікувані зміни ділового середовища	0,27	-0,13	0,18	0,25	0,39
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,08	0,31	0,03	0,08	0,07
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2024 року?	0,16	-0,39	0,11	0,11	0,30

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, за галуззю промисловості, індекс змін (червень 2025)

	Усі	Виробництво металу та металообробка	Хімічна промисловість	Машинобудування	Деревообробна промисловість
Виробництво	0,17	-0,08	0,09	0,12	0,16

	Усі	Виробництво металу та металообробка	Хімічна промисловість	Машинобудування	Деревообробна промисловість
Очікувані зміни виробництва	0,39	0,12	0,28	0,38	0,35
Продажі	0,19	-0,08	0,11	0,12	0,23
Очікувані зміни продажів	0,38	0,04	0,21	0,35	0,35
Експорт	0,15	-0,15	0,20	-0,05	0,12
Очікувані зміни експорту	0,44	0,25	0,24	0,31	0,41
Дебіторська заборгованість	-0,05	-0,16	-0,13	0,00	0,13
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,12	-0,21	-0,29	0,00	0,00
Кредиторська заборгованість	-0,13	-0,28	-0,09	-0,05	-0,06
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,14	-0,22	-0,25	-0,03	-0,06
Податкова заборгованість	-0,15	-0,10	-0,16	-0,12	-0,08
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,19	-0,19	-0,17	-0,15	-0,08
Запаси сировини	0,11	-0,04	-0,03	0,02	0,06
Очікувані зміни запасів сировини	0,23	0,00	0,21	0,15	0,33
Запаси готової продукції	-0,01	-0,12	-0,03	0,02	0,00
Очікувані зміни запасів готової продукції	0,07	-0,08	0,06	0,07	0,28
Нові замовлення	0,11	-0,15	0,12	0,10	0,19
Очікувані зміни нових замовлень	0,33	-0,08	0,22	0,28	0,23
Ціни на сировину та матеріали	0,27	0,12	0,20	0,38	0,26
Ціни на сировину та матеріали, очікування	0,43	0,28	0,39	0,44	0,47
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни)	0,31	0,08	0,31	0,42	0,42
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни), очікування	0,42	0,19	0,38	0,44	0,45
Кількість працівників	-0,02	-0,04	-0,03	-0,12	0,00
Очікувані зміни кількості працівників	0,13	-0,04	0,12	0,09	0,29
Кількість працівників у вимушених відпустках	0,02	0,00	0,06	0,04	0,00
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	0,05	0,05	0,17	0,07	0,07
Кваліфіковані працівники	0,50	0,48	0,37	0,54	0,57
Некваліфіковані працівники	0,31	0,30	0,17	0,42	0,32
Оцінка фінансово-економічної ситуації	0,00	-0,16	0,00	-0,06	-0,10
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,25	-0,17	0,27	0,22	0,29
Оцінка ділового середовища	-0,02	-0,19	-0,06	-0,10	-0,03

	Усі	Виробництво металу та металообробка	Хімічна промисловість	Машинобудування	Деревообробна промисловість
Очікувані зміни ділового середовища	0,27	-0,08	0,24	0,28	0,32
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,08	0,11	0,11	0,04	0,07
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2024 року?	0,16	-0,08	0,19	0,16	0,17

	Усі	Виробництво будматеріалів	Харчова промисловість	Легка промисловість	Поліграфічна промисловість
Виробництво	0,17	0,00	0,20	-0,02	0,00
Очікувані зміни виробництва	0,39	0,05	0,45	0,25	0,13
Продажі	0,19	0,04	0,22	0,06	0,00
Очікувані зміни продажів	0,38	0,00	0,45	0,23	0,13
Експорт	0,15	0,25	0,29	-0,14	-0,25
Очікувані зміни експорту	0,44	0,00	0,53	0,45	0,25
Дебіторська заборгованість	-0,05	-0,06	-0,10	-0,10	0,20
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,12	-0,47	-0,12	-0,10	0,20
Кредиторська заборгованість	-0,13	-0,06	-0,22	-0,15	0,20
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,14	-0,33	-0,15	-0,10	0,00
Податкова заборгованість	-0,15	-0,20	-0,19	-0,23	0,50
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,19	-0,13	-0,23	-0,25	0,00
Запаси сировини	0,11	0,04	0,13	-0,06	0,00
Очікувані зміни запасів сировини	0,23	0,09	0,29	0,04	-0,12
Запаси готової продукції	-0,01	0,05	-0,02	0,00	0,33
Очікувані зміни запасів готової продукції	0,07	0,09	0,03	0,00	0,17
Нові замовлення	0,11	-0,09	0,11	0,04	-0,25
Очікувані зміни нових замовлень	0,33	0,09	0,39	0,25	0,13
Ціни на сировину та матеріали	0,27	0,13	0,27	0,24	0,25
Ціни на сировину та матеріали, очікування	0,43	0,48	0,48	0,34	0,50
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни)	0,31	0,17	0,29	0,31	0,25
Ціни на готову продукцію (відпускні ціни), очікування	0,42	0,52	0,48	0,34	0,38

	Усі	Виробництво будматеріалів	Харчова промисловість	Легка промисловість	Поліграфічна промисловість
Кількість працівників	-0,02	-0,04	-0,03	0,04	0,14
Очікувані зміни кількості працівників	0,13	0,15	0,13	0,13	0,14
Кількість працівників у вимушених відпустках	0,02	0,00	0,02	0,00	0,14
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	0,05	0,00	0,01	0,07	0,14
Кваліфіковані працівники	0,50	0,36	0,55	0,53	0,71
Некваліфіковані працівники	0,31	0,05	0,37	0,25	0,29
Оцінка фінансово-економічної ситуації	0,00	-0,13	0,01	-0,04	-0,25
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,25	0,12	0,33	0,21	-0,17
Оцінка ділового середовища	-0,02	-0,17	-0,01	-0,10	-0,25
Очікувані зміни ділового середовища	0,27	0,25	0,30	0,26	0,17
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,08	0,00	0,01	0,20	0,20
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2024 року?	0,16	-0,10	0,16	0,00	0,00

Вплив війни

Основні проблеми, із якими зіштовхується бізнес під час війни

Основні проблеми, із якими зіштовхується бізнес під час війни, за розміром бізнесу

	Усі	Мікро-	Малі	Середні	Великі
Брак робочої сили внаслідок призову та/або виїзду співробітників	58%	33%	58%	60%	68%
Небезпечно працювати	53%	35%	45%	56%	69%
Зростання цін на сировину/матеріали/товари	47%	55%	47%	45%	43%
Зменшення попиту на продукцію/послуги	33%	47%	34%	36%	18%
Складнощі з перевезенням сировини/товарів територією України	17%	23%	21%	15%	9%

Основні проблеми, із якими зіштовхується бізнес під час війни, за сектором

	Виробництво металу та металообробка	Хімічна промисловість	Машинобудування	Деревообробна промисловість
Брак робочої сили внаслідок призову та/або виїзду співробітників	58%	60%	56%	74%
Небезпечно працювати	65%	51%	67%	29%
Зростання цін на сировину/матеріали/товари	27%	49%	50%	29%
Зменшення попиту на продукцію/послуги	42%	29%	35%	35%
Складнощі з перевезенням сировини/товарів територією України	15%	6%	10%	26%

Основні проблеми, із якими зіштовхується бізнес під час війни, за сектором (продовження)

	Виробництво будівельних матеріалів	Харчова промисловість	Легка промисловість
Брак робочої сили внаслідок призову та/або виїзду співробітників	74%	59%	55%
Небезпечно працювати	43%	62%	43%
Зростання цін на сировину/матеріали/товари	48%	50%	53%
Зменшення попиту на продукцію/послуги	39%	31%	33%
Складнощі з перевезенням сировини/товарів територією України	26%	15%	22%

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, за розміром бізнесу

	Усі	Мікро-	Малі	Середні	Великі
Позитивно	4%	2%	5%	4%	6%
Нейтрально	65%	51%	57%	70%	76%
Негативно	20%	30%	27%	16%	11%
Не знають/Не відповіли	11%	17%	11%	9%	7%

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, за сектором

	Виробництво металу та металообробка	Хімічна промисловість	Машинобудування	Деревообробна промисловість
Позитивно	0%	9%	9%	3%
Нейтрально	70%	69%	60%	59%
Негативно	15%	17%	24%	19%
Не знають/Не відповіли	15%	6%	7%	19%

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, за сектором (продовження)

	Виробництво будівельних матеріалів	Харчова проми- словість	Легка промисловість
Позитивно	8%	1%	6%
Нейтрально	72%	67%	58%
Негативно	16%	22%	23%
Не знають/Не відповіли	4%	9%	13%

Забезпеченість замовленнями

Забезпеченість замовленнями, за розміром бізнесу

	Усі	Мікро-	Малі	Середні	Великі
Менше 1 місяця	20%	45%	23%	19%	6%
1 - 2 місяці	22%	29%	29%	18%	16%
3 - 5 місяців	21%	20%	20%	20%	25%
6 - 11 місяців	24%	5%	23%	27%	31%
12 місяців і більше	12%	0%	6%	15%	22%

Забезпеченість замовленнями, за сектором

	Виробництво металу та ме- талообробка	Хімічна проми- словість	Машино- будування	Деревооб- робна проми- словість
Менше 1 місяця	4%	13%	24%	32%
1 - 2 місяці	54%	19%	20%	13%
3 - 5 місяців	23%	25%	12%	13%
6 - 11 місяців	15%	34%	35%	19%
12 місяців і більше	4%	9%	10%	23%

Забезпеченість замовленнями, за сектором (продовження)

	Виробництво будівельних матеріалів	Харчова проми- словість	Легка промисловість
Менше 1 місяця	32%	19%	26%
1 - 2 місяці	50%	16%	28%
3 - 5 місяців	0%	24%	20%
6 - 11 місяців	5%	30%	14%
12 місяців і більше	14%	11%	12%